

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čekovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Sedemdesetletnica mariborskega bogoslovja.

Letošnje leto je za lavantinsko škofijo jubilejno leto, ker obhajamo 70 letnico premestitve škofovskega sedeža iz Sv. Andraža na Koroškem v štajerski Maribor. Dne 4. septembra 1859 je škof Slomšek slovesno vzel v posest novo svojo stolnico sv. Janeza Krstnika v Mariboru. Ta dogodek je velevažen ne samo v verskem, marveč tudi v narodnem oziru. Slomšek se je po dolгих naporih in bojih posrečilo pridobiti za lavantinsko škofijo ter ji pridružiti okoli 200.000 Slovencev mariborskega okrožja, ki so bili pri razdelitvi in omejitvi škofij za časa cesarja Jožefa II. leta 1786 priključeni graški škofiji. Ako bi bili ostali pod graško škofijo, bi bili v največji nevarnosti ponemčenja, kar bi bilo imelo za posledico, da bi pri razmejitvi med Avstrijo in Jugoslavijo po svetovni vojni bili najbrž izgubljeni za našo narodno državo.

V tem za škofijo važnem jubilejnim letu se tudi obhaja 70 letnica mariborskega bogoslovja, kojega ustanovitev je škofu Slomšku delala največ skrbi ter zahtevala največ žrtev. Ko so bile vse ovire odstranjene, vse težave premagane in potrebne priprave izvršene, je mogel Slomšek 14. oktobra 1859 slovesno otvoriti novo bogoslovno semenišče in učilišče v Mariboru. Preteklo nedeljo in ponedeljek (13. in 14. oktobra) se je sedemdeseta obletnica tega za našo škofijo velepomembnega dogodka v mariborskem bogoslovju slovesno obhajala.

Sedemdesetletnica mariborskega bogoslovja ni notranja stvar našega škofijskega bogoslovnega zavoda, marveč je zadeva, ki se tiče vsega slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem in v sosednih slovenskih krajih. Iz tega zavoda je izšla cela dolga vrsta mož, ki so kot dušni pastirji delovali za dušni blagor ljudstva, kot njegovi iskreni prijatelji pospeševali njegovo gospodarsko blagostanje, kot njegovi učitelji širili narodno prosveto in omiko ter kot njegovi vodniki stali na braniku njegovih političnih in narodnih pravic. Svoje delo med narodom je slovenska duhovščina vršila po načelih in zgledih velikega Slomškega in zato je bilo njegovo kulturno delo blagoslovljeno in njegovo narodno delo za ljudstvo rešilno.

Dr. Hohnjec je na akademiji v bogoslovju v ponedeljek zvečer pred izbra-

nim občinstvom o tem govoril ter med drugim povdarjal naslednje: Slomšek, veliki naš vzornik, je veljavo in važnost malega našega slovenskega naroda ocenjeval po njegovem poklicu k članstvu božje države. V tej državi ni zatiranja razlik v jeziku, šegah, postavah in napravah posameznih narodov, marveč vlada stroga enakopravnost, ker so tudi narodi sinovi istega nebeskega Očeta, kateremu morajo služiti v isti veri. Slomšekova življenjska skrb je bila izoblikovati naš narod v dobrega in dostojnega člana božje države. Bil je neumoren oblikovalec duše našega naroda in vzgojevalec njegovega značaja. Tako je Slomšek in po njegovem zgledu slovenska duhovščina pojmovala kulturno delovanje med narodom. Kultura je izpopolnjevanje človeške narave na vse strani njenih sposobnosti v duhovnem, moralnem, socialnem, političnem in gospodarskem oziru. Med temi kulturnimi elementi (sestavni deli) mora vladati edinstvo in skladnost. Ako te edinstvi ni, ako na škodo višjih, verskih in moralnih elementov prevladajo nižji materielni (tvarni) elementi, ako se polaga važnost samo na gospodarski napredek, na zunanjo moč, veselje in uživanje, ne more biti govora o kulturnem napredku.

Da je tako pojmovanje kulture pravilno, dokazuje zgodovina narodov in držav, ki spričuje, da so narodi kljub velikim zunanji in tvarni kulturi propadli, ker so zanemarjali moralno in versko stran kulture, ki je njen najvažnejši del. Isto tudi potrjujejo izjave mnogih modernih državnikov. Kot dokaz naj služijo besede, ki jih je spregovoril predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk povodom svečanosti tisočletnice smrti sv. Vaclava. O priliki teh svečanosti je 8. konjeniški polk dobil naslov sv. Vaclava, in ko mu je dr. Masaryk 27. septembra slovesno izročil zastavo, je rekel: »Življenje sv. Vaclava uči, da je življenje in zdravje naroda osnovano na prosveti in nramnosti, in sicer na nramnosti, ki je posvečena s pravo pobožnostjo.«

Slomšku in slovenski duhovščini gre hvala za to, da je naš narod obvarovan nesreče prevelike kulturne razcepljenosti ter da je v našem narodu večja kulturna edinstvo, kakor pri drugih, na primer pri francoskem. Pisa-

telj Pavel Seippel je spisal knjigo »Dve Franciji«. Na eni strani verna katoliška Francija, na drugi svobodomiselná Francija. To sta dva ločena tabora, med katerima gre prepad kakor med dvema svetoma. Kar je enemu sveto, je drugemu smešno; kar je enemu resnica, je drugemu zmota in praznoverje; kar je enemu podlaga vse kulture, je drugemu blodnja in prevara. Da pri nas še ni tako poostrenega nasprotstva, da nekrščanska Slovenija ni tako močna, da bi mogla premagati verno krščansko Slovenijo, za to gre hvala takšnim možem, kakor so bili Slomšek in tisti, ki so v svojem kulturnem delovanju med narodom sledili njegovim načelom in njegovemu zgledu.

Slomšek je s tem, da je našo narodno kulturo trdno osnoval na krščanski podlagi, prav veliko storil za ohranitev, razvoj in napredek slovenske narodnosti. S te trdne podlage je razvijal svoje delo za gojitev narodne zavesti med našim ljudstvom, za izpopolnitev slovenskega jezika in za širjenje narodne prosvete. S te podlage je tudi vodil borbo za enakopravnost slovenskega jezika v javnem življenju. V prejšnji državi te enakopravnosti ni bilo. Slovenščini je bila zaprta pot v šole in urade, samo po cerkvah je še imela svoje zatočišče. Vzporedno z borbo za uveljavljenje slovenskih pravic v šoli in v uradu je šlo delo za izobrazbo ljudstva in vseh njegovih slojev. Da bi imelo ljudstvo dovolj izobraževalnih delavcev, je Slomšek v novoustanovljenem bogoslovju vnel bogoslovce za delo po svojih načelih in izkušnjah. Priporočal jim je trojno ljubezen: 1. ljubezen do sv. katoliške Cerkve; 2. ljubezen do lavantinske škofije; 3. ljubezen do domovine, ki naj obsega ljubezen do ljudstva in njegovega jezika, pa spoštovanje do zakonite oblasti in do domovinskih naprav.

Slomšekovo izročilo je bilo duhovščini naše škofije sveto. Delovala je na književnem, znanstvenem, socialnem in gospodarskem polju ter tako množila zaklad kulturnih dobrin v našem narodu. S smotreno organiziranim in požrtvovalno izvrševanim izobraževalnim delom je ta zaklad širila med ljudstvom. S tem je veliko pripomogla k temu, da je po besedah načelnika profesorskega društva za celo državo, ki jih je početkom tega meseca rekel

na občnem zboru tega društva, da je Slovenija edina pokrajina v državi, kjer je ljudstvo na višini kulture zapadnjeevropskih držav. Ljudska prosveta je bila tudi najmočnejše orožje, s katerim je naše ljudstvo odbijalo in končno zmagovalno odbilo silne navale germanizacije.

Slomšek je bil naši duhovščini kakor vzor dela, tako tudi simbol (znamenje) trpljenja. Veliko je moral zlasti zadnja

leta trpeti od narodnih sovražnikov. Slovenska duhovščina je, hodeč po Slomškovih stopinjah, tudi delila njegovo trpljenje. To trpljenje je doseglo vrhunec početkom svetovne vojne. Pa je naša duhovščina zmagala in z njo je zmagal slovenski narod. V naši jugoslovanski državi slovenska duhovščina nadaljuje svoje kulturno in narodno delo v smislu one ljubezni, ki je bilo z njo prešinjeno srce Slomškovo.

je zadovoljen s svojim potovanjem skozi Jugoslavijo, ker so postali naši in grški odnošaji bratski in je sporazum med obema državama dosežen.

V DRUGIH DRŽAVAH.

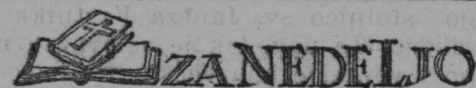
O obisku italijanskega kralja pri papežu v novembru pišejo listi z gotovostjo.

Angleški ministrski predsednik Mac Donald se še vedno mudi v Ameriki, vendar so končani njegovi posveti s ameriškim predsednikom Hooverjem. O razgovorih med obema državnikoma je bilo izdano za svetovno javnost obvestilo, v katerem se naglašja, da bosta ameriška in angleška vlada delovali za ohranitev svetovnega miru in je vojna med obema državama izključna. Mac Donald obiskuje še znamenitejša ameriška mesta in bo iz New Yorka odpotoval nazaj v Evropo. Po zatrdilih časopisja bo Mac Donaldov obisk vrnil prihodnje leto ameriški predsednik Hoover, ki bo posetil Evropo.

Samo državna zastava.

Zakon o naslovu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra tega leta določa v členu 30: »Od dneva, ko ta zakon stopi v veljavo, se vobče morejo razobešati in nositi samo državne zastave.« S tem zakonom so zabranjene vse takozvane plemenske zastave: srbska, hrvatska in slovenska. Kako se ta zakon izvaja, zato prinaša beogradski list »Politika« z dne 9. oktobra dokaz v svojem poročilu iz Travnička v Bosni. V tem poročilu javlja sledeče: »Veliki župan travniške oblasti g. Djordje Djordjevič se je danes vrnil s inspekcijskega pota po srezih Zenica, Žepče in ekspozituri Žavidovič. V Žepču je izvršil določbo zakona ter postopal na ta način. Odredil je, da se s prosvetnega doma odstrani srbska zastava. Predno se je to zgodilo, je snel klobuk, se prekrizal in poljubil trobojno srbsko zastavo, pod katero je kot polkovnik sodeloval v vojnah. Nato je izročil to zastavo predsedniku uradniškega kluba v Žepču ter mu priporočil, naj to zastavo shrani v domu društva, da pa razobesi državno zastavo, pod koje okrilje od zdaj spadajo vse plemenske zastave. Oči starega pol-

kovnika (velikega župana) so bile polne solz ter je od razburjenosti komaj govoril. Prisotne, med katerimi so bili ljudje vseh treh plemen in treh ver, je to pretreslo do dna duše. Ta čin je na prisotne tako uplival, da je eden izmed uglednih Hrvatov šel v dom Hrvatske seljačke sloge ter tam sporočil, kaj se je zgodilo pred srbskim prosvetnim domom. Nato so z doma Hrvatske seljačke sloge sami člani brez vsake naredbe odstranili svojo plemensko zastavo. Ko je potem veliki župan šel mimo te zgradbe ter opazil, da je hrvatska zastava odstranjena, je brez vsake besede šel v dom in z njim navzoči. V domu je vprašal, kaj je z zastavo. Ko so mu rekli, da so jo sami odstranili, je želel, da mu jo prinesejo. Ko mu je bila prinešena, je snel klobuk ter poljubil hrvatsko zastavo z istim spoštovanjem, kakor malo prej srbsko zastavo. Ponoivši prejšnje besede je dostavil, naj od zdaj negujejo državno zastavo kot znamenje ljubezni do Njegovega Veličanstva kralja in do kraljevine Jugoslavije, naše velike domovine. — Državna zastava je, kakor znano po barvah tako sestavljena: modra—bela—rdeča.

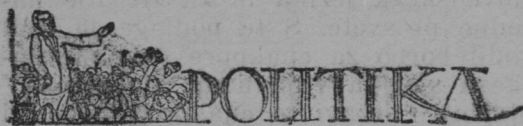
Kontardo Ferrini.

Spominski dan 17. oktober.

Marsikomu bi se hotelo zdeti neverjetno: vseučilišni profesor, znan in priznan učenjak, sredi novodobnega mestnega življenja — in svetnik. A vendar je to resnica, vesela resnica, je to Kontardo Ferrini.

Rodil se je 4. aprila 1859 v Milanu. Njegov oče je bil profesor naravoslovja, pa globoko veren, ravno tako tudi njegova mati. Že od zgodnje mladosti je kazal ljubki in nadarjeni deček znamenja velike pobožnosti. Pa se je še zelo povečala po njegovem prvem sv. obhajilu, ki ga je prejel star dvanajst let. Posebno je bil navezan na sv. pismo. Da bi ga bolje umeval, se je kot dijak učil hebrejskega in grškega jezika. Krasnih listov sv. apostola Pavla se je naučil celo na pamet. Vse življenje mu je ostalo sv. pismo njegova najljubša knjiga, ki mu je dajala trdno vero in ga učila prav živeti.

Star komaj 17 let je prišel na visoko šolo v Paviji, da bi študiral pravo. V teh letih so se mu približale najrazličnejše skušnjave, ki so pretile izpodkpati mu vero in uničiti njegovo angelško nedolžnost. Zato se je tem iskrenostjo oklenil Boga. Iskal je njegove luči in pomoči v molitvi, zlasti pa pri najsvetejšem Zakramentu. Kadar je bil v šoli odmor, je skočil v bližnjo cerkev, da je pomolil pred tabernakljem, k sv. maši je hodil skoro vsak dan, sv. obhajilo je sprejemal pogosto. In kakor sam priznava v svojih spisih, mu je molitev in pobožnost do presv. Zakramenta pomagala, da se ni zgubil, da je ostal dober, pa tudi, da je v šoli dobro napredoval, da se je za celo življenje oklenil resnega dela. Povsod je vzbujal s svojim obnašanjem pozornost in ljudje so ga kmalu imenovali Alojzija. Zelo skrbno se je izogibal vsega, kar bi mu utegnilo zatemniti čistost srca.

V NAŠI DRŽAVI.

Bani Jugoslavije.

Razdelitvi države na banovine je sledilo 9. oktobra imenovanje novih banov. Novi bani so sledeči: Za našo dravsko banovino je imenovan kot ban Dušan Serbec, bivši minister za zgradbe in profesor na vseučilišču v Ljubljani. Novi ban je bil rojen 8. julija 1882 v Mariboru. Njegov oče je bil odvetnik in znan narodni delavec. Srednjo šolo je končal v Mariboru, nakar se je povetil tehniki, katero je dovršil v Gradcu, na Francoskem ter v Nemčiji. Kot tehnično naobražen se je udeleževal pri »Splošni električni družbi« na Dunaju, v Trstu in v Ljubljani kot deželni nameščeneec. V pokrajinski vladi po prevratu je bil poverjenik za javna dela in leta 1923 je postal profesor na ljubljanskem vseučilišču. 8. februarja 1925 je bil izvoljen za poslanca v narodno skupščino na programu bivše Slovenske ljudske stranke. Zastopal je logaški in radovljiški okraj. Ponovno je bil izvoljen 11. septembra 1927. V Uzunovičevi vladi je bil leta 1927 minister za javna dela.

Banom savske banovine je imenovan dr. Josip Šilovič, zagrebški vseučilišni profesor in član vrhovnega zakonodajnega sveta.

Za bana vrbaske banovine je imenovan upokojeni general Svetislav Milosavljevič, minister v pokoju.

Za bana primorske banovine je imenovan dr. Tartaglia Ivan, odvetnik in podžupan mesta Split.

Za bana drinske banovine je imenovan Popovič Velimir, minister v pokoju.

Za bana zetske banovine je imenovan Smiljanič Krsta, armijski general v pokoju.

Za bana dunavske banovine je imenovan Popovič Daka, bivši minister.

Za bana moravske banovine je imenovan Nestorovič Djordje, drž. svetnik v pokoju in član Vrhovnega zakonodajnega sveta.

Za bana vardarske banovine je imenovan Lazič Živojin, pomočnik ministra notranjih poslov.

Novoimenovani bani so dobili pomočnike. Za pomočnika naše dravske banovine je imenovan dr. Otmar Pirkmajer.

Grški ministrski predsednik Venizelos se je na povratku iz inozemstva ustavil v Beogradu. O sprejemu in bivanju v Beogradu je Venizelos izjavil, da

Nikdar ni dovoljeval v svoji navzočnosti umazanih pogovorov, opolzlih šal, nespedobnih pesmi. Če so drugi s takimi rečmi začeli, je bilo kar videti, kako neprijetno da mu je to. Drugače pa je bil vesel in družaben, pri vseh priljubljen in je imel na omahljive tovariše velik vpliv, da jih je varoval pred propalostjo. 21 let star je napravil s sijajnim uspehom izpite in postal doktor prava.

Da bi se v svoji stroki še bolj izpopolnil, je šel študirat v inozemstvo in sicer na Nemško v Berlin. Ko je prišel v Berlin, je šel najprej v cerkev sv. Hedvige. Ko je končal svojo pobožnost in si je hotel še nekoliko ogledati cerkev je v svoji bližini zapazil v molitev vtopljenega človeka svojih let. Na tega se je obrnil in ga začel izpraševati o raznih zadevah. Našel je v njem odkritega prijatelja, ki mu je pomagal najti dobro stanovanje in ga je tudi seznanil s katoliškim dijaškim društvom. Kakor prej doma, tako je tudi Ferrini v tujini hodil vsak dan k sv. maši in je vsako nedeljo prejemal sv. obhajilo. Pri tem je pa pridno študiral in kazal take zmožnosti in uspehe, da so postali razni nemški učenjaki pozorni na njega. Po dveh letih je Ferrini zapustil Berlin in še študiral v Parizu, Rimu in Florenci.

Ko se je vrnil v domovino, je postal še le 25 let star profesor na vseučilišču v Paviji, nato Mesini, potem v Modeni in nato zopet v Paviji, kjer je ostal do svoje smrti. Bil je profesor in učitelj, ki je bil silno priljubljen pri svojih dijakih, na katere je imel tudi zelo velik vpliv. Sedaj je tudi lahko pokazal svojo veliko učenost. Začel je priobčevati razne učene razprave v italijanskem, francoskem in nemškem jeziku. Vseh njegovih spisov je 241. Postal je po njih znan in slaven med učenjaki cele Evrope.

Pri tem pa je bil Ferrini globoko veren in iskreno pobožen. Ne ostrin napadi, ne hvala in prilizovanje ga ni moglo odvrniti od njegovega prepričanja. Vsak dan je bil pri sv. maši, od l. 1890 naprej je tudi vsak dan sprejemal sv. obhajilo. Poleg tega je še vsak dan obiskal najsvetejši Zakrament in kadar je šel mimo cerkve, se je odkril s tako iskrenostjo, da se mu je videlo že kar na zunaj, da pozdravlja svojega Boga in prijatelja. Vsako jutro je porabil četrtr ure za premišljevanje. Značilne in lepe so besede, s katerimi govori o molitvi. Tako piše v nekem svojem pismu: »Življenje brez molitve, dan, ki bi ga začel, ne da bi se izročil Kristusu v roke, mi je nepojmljiv. Tako življenje mora pač biti podobno črni noči, na kateri je božje prokletstvo, katera človeku ne more dati moči, da bi se človek ustavljal skušnjavam. Tako življenje pač mora biti življenje brez tolažbe, življenje brez veselja. Nerazumljivo mi je, kako more človek prenašati tako življenje.« Posebno navdušen je bil Ferrini za čistost in devištvo. V njegovih zapiskih se najdejo mesta, v katerih govori o tej čednosti. Tako pravi: »Kaj so vse zabave sveta, vse veselje, ki teče iz znanosti, kaj so vsa naravna magčenja v primeru z veseljem, ki ga

daje človeku čistost!« Da bi si ohranil to čednost, je iskreno častil preblaženo Devico in sv. Alojzija. Starši so mu večkrat prigovarjali, da bi stopil v zakon. A vedno je čisto odločno odgovarjal da tega ne misli storiti. Še bolj odločen je bil njegov odgovor, če so se mu od druge strani stavile take ponudbe. In njegovega prepričanja ni mogla niti najmanj omajati njegova okolica, ki veri ni bila posebno prijazna. Za njega ni bilo v verskih stvareh nobenih dvomov in nikakega omahovanja. Spisal je celo nekaj manjših del, v katerih je branil vero in pobijal razne ugovore zoper vero. Značilno je, da je veliki učenjak tolikokrat povdarjal, da je največkrat vzrok nevere napuh in da je ponižnost ona pot, ki vodi k veri in k Bogu. Pri vsem tem pa je bil napram nevernim ljudem dober in prijazen, z dobroto jih je skušal pridobiti in pripeljati k Bogu.

Pri vsem tem pa Ferrini ni bil kak samotar in posebnež. Iskrene vezi ljubezni so ga vezale na njegove starše in na družino. Ko je imel v poznejših letih na visoki šoli samo tri dni predavanja, se je naselil v Milanu, da bi bil bližje svoji družini in se je k predavanjem vozil z železnico. Pa tudi napram drugim ljudem ga je bila sama prijaznost in postrežljivost. Ni imel nobenega sovražnika in tudi brezumni ljudje so ga spoštovali in čislali. Med dobrimi pa je imel vse polno prijateljev, ki so mu bili naklonjeni z odkrito ljubeznijo. Med temi je bil tudi takratni knjižničar v veliki milanski knjižnici Ahil Ratti, sedanji sv. Oče Pij XI. Po njegovi smrti se je o njem izrazil: »Njegova vera in njegovo življenje sta se mi zdela kakor čudež, posebno pri njegovem poklicu in pri današnjih razmerah.«

Radl napornega dela se je Ferrinija lotila že leta 1900 srčna bolezen. Leta 1902 ga je posebno mučila in čisto slab se je podal na svoje poletno bivališče v Suni. Tam ga je k nesreči napadel še legar ali tifus. Njegovo telo ni zdržalo težke bolezni, 17. oktobra 1902 je izdahnul svojo dušo. Papež Pij X. je rekel o njem: »Kako vesel bi bil, če bi mogel Ferrinija postaviti na oltar. To bi bil krasen vzgled za naše dni.« Leta 1922 so začeli preiskovati njegovo življenje, da bi ga proglasili blaženim.

Kontardo Ferrini, veliki učenjak in vzgleden kristjan obenem je pač velik in močen dokaz, da je velika neresnica trditev, ki jo širijo danes ljudje, da bi se znanost in vera ne dala združiti. Prav lepo gresta skupaj in se spopolnujeta med seboj.

★

Red za apostolsko delovanje. Vedno več dela prihaja v naših časih na duhovnika. Ne more ga obvladati sam, temveč potrebuje zato tudi pomoči in

podpore neduhovnikov. In Katoliška akcija je ravno v tem, da neduhovniki podpirajo duhovnika v njegovi dušnopastirski službi. Na Nemškem je nek župnik ustanovil nekak red za apostolsko delo neduhovnikov, takoimenovano zvezo sv. Janeza. Udje se k temu delu zavežejo z obljubo in skrbijo za notranje življenje med katoličani, skrbijo pa tudi za brezposelne, za take, ki nimajo stanovanj, skušajo spraviti v red divje zakone.

Jubilej Angleške. Na Angleškem obhajajo letos 100 letnico, kar so katoličani dobili prostost in nato po malem tudi enakopravnost. V Liverpoolu so imeli za ta jubilej veliko slovesnost, ki se je je udeležilo nad 300.000 ljudi. Zanimiv je pogled nazaj v to stoletje. Ko so angleški katoličani pred 100 leti dobili prostost, so bili tam štirje apostolski vikarji, 500 duhovnikov in 400 tisoč vernikov. Leta 1850 je bilo na Angleškem 568 cerkev in 600.000 vernikov. Danes je na Angleškem in Irskem: 2 kardinala, 7 nadškofov, 54 škofov, 2085 cerkev, 2655 svetnih ter 1460 redovnih duhovnikov, 438 srednjih šol s 52.227 dijaki, 1261 osnovnih šol s 361.200 učenci. Katoličanov je tam okoli 6 milijonov.

Rim. Ko je bila pri papežu sprejeta italijanska mladeniška zveza, je sv. Oče v svojem nagovoru povdaril, da danes nekateri pravijo, da papež ne pomeni nič, da ga svet nič več ne potrebuje. A, tako je rekel papež, to trditve najbolj ovrže že samo dejstvo, da je letos prišlo v Rim 130 romarskih vlakov iz vsega sveta. Vsi ti so prišli le zato, da papežu pokažejo svojo ljubezen in spoštovanje.

Duhovniška rodbina. V mesecu juliju je imel v mestu Lille na Francoskem svojo prvo sv. mašo najmlajši sin rodbine Baskin. Ko je on opravil svojo prvo sv. daritev, je pa pri stranskih oltarjih maševalo pet njegovih bratov, ki so že duhovniki. Družini je poslal svoje čestitke tudi sv. Oče Pij XI.

Kdo vse postane duhovnik. Letos je prejel na Angleškem mašniško posvečenje Ivan O'Connell, sloviti irski odvetnik. Med angleškimi posvečenci je tudi eden, ki je bil prej anglikanski duhovnik, drugi je bil brezžični brzojavljaj. Na Kitajskem je bil posvečen v duhovnika nek Francoz, ki je bil prej kapitan na francoski ladji.

Specijalist za notranje bolezni

Dr. Franjo Pavlič

je otvoril svojo prakso

v Aleksandrovi cesti 16/I

-- (Dr. Rosinova hiša) --

Ordinira od 8-12 in od 2-4

1289 Ob nedeljah in praznikih predpoldne

Primarj v p. dr. J. Harpf v Slovenjgradu ordinira zopet redno od 7. oktobra t. l. naprej. 1210

„MARIBOR“ v Št. Lovrencu na Pohorju.

Dne 20. oktobra 1929 popoldne priredi v novem Društvenem domu v Št. Lovrencu na Pohorju pevske društvo »Maribor« koncert. Ljubitelji lepe pesmi s Pohorja in Dravske doline, v nedeljo, 20. oktobra popoldne v Št. Lovrencu na Pohorju Spored objavimo na posebnih letakih!

NOVICE

Veroučitelji vseh veroizpovedi se vabijo, da čimpreje predložijo računskemu odseku prosvetnega oddelka pri velikem županu v Mariboru prijave veroučnih ur na osnovnih šolah za mesec apríl in maj 1929 ločeno za vsak mesec na posebni poli; za junij in julij 1929 pa združeno na eni poli. Na isti način naj predložijo tudi prijave za potnine. Prosvetni inspektor: Dr. Kotnik s. r.

Prvovrstna umetnost. Mariborski kipar umetnik g. Ivan Sojč iz Razlagove ulice je dogotovil nov oltar za Polzelo. Oltar je iz marmorja. Na sredi je krasen bronast križ, ob levi in desni pozlačena reliefa predstavljajoča: bronasto kačo in Mojzes udari s palico po skali, iz katere priteče voda. Na vrhu je še relief: od mrtvih vstali Zveličar. Prav na vrhu oltarja je pozlačen kip sv. Marjete. Novi oltar je čisto originalno delo in bo eden najlepših v naši škofiji. Oltar si lahko vsakdo ogleda v Sojčevi delavnici.

Strašna avtomobilska nesreča. Ob 10. uri v noči v petek dne 11. oktobra se je pripetila na velikem mostu v Mariboru strašna avtomobilska nesreča. Iz Tržaške ceste je zavil po Kralja Petra trgu na veliki most avtomobil, katerega je šofiral lastnik mariborski trgovec Franc Vrhunc. Poleg Vrhunca je sedel upokojeni mariborski davčni oficijal Ivan Cerkovnik, zadaj sta sedeli Cerkovnikova žena Josipina in Anica Pirnat. Trgovec je vozil s precejšnjo brzino, zgubil oblast nad avtomobilom, ki je zadel z vso silo ob drugi kameniti steber na mostu. Obe ženski je vrglo prego mostne ograje nad 20 m globoko na kamenje ob Dravi in sta obležali strahovito razbiti pri priči mrtvi. G. Cerkovnik je umrl takoj po prevozu v bolnici, Vrhunc se pa še bori s smrtjo, ko beležimo te vrste. Grozna nesreča je pretresla celi Maribor, ki še kaj podobnega ni doživel.

Umorjenega so našli posestnika od Sv. Križa nad Mariborom Rudolfa Kancelerja na cesti, ki vodi iz Kamnice skozi vas Šober. Gre gotovo za doslej nepojasnjen zločin.

Letošnji prvi sneg. V noči od srede na četrtek (9. na 10. oktobra) je letos prvič pobelil višje vrhove Pohorja sneg.

Pozor pred ponarejenimi tisočaki! Oblast je zaprla 22 oseb, ki so zapletene v ponarejanje in razpečavanje 1000 dinarskih bankovcev. Ponarejeni denar je začel krožiti med ljudstvom v Slov. goricah, kamor so ga zanesli iz Ormoža in iz Vinice na Hrvaškem. Ponarevalnice so odkrili v Radencih, v Moravcih pri Ljutomeru, Sodencih, pri Veliki Nedelji, v Radvanju in na Pobrežju pri Mariboru. Tisočaki so ponarejeni zelo točno in si bo treba vsak tisočak dobro ogledati!

Strašna smrt radi nesreče. V kamnolomu pri Velenju je težko ponesrečil že blizu 60 letni delavec Valentin Navršnik iz Št. Ilija pri Velenju. Razstre-

ljeval in pripravljaj je kamenje za gradnjo ceste. Mina je predčasno eksplodirala in velik kos kamna je zadel Navršnika s tako silo v sprednji del vratu, da mu je iztrgal ves goltanec, ni pa mu ranil glavnih vratnih žil. Navršnika so takoj prepeljali z avtomobilom v celjsko javno bolnico, kjer so ga zdravniki operirali in mu vstavili v vrat potrebne kovinske cevke za sprejem hrane in za dihanje. Navršnik pa je v tem zbolel na pljučnici zaradi strjene krvi, ki se je nabrala v pljučih. V nerazsodnem stanju je iztrgal v grlu vstavljene umetne cevke iz že zašite rane in kmalu nato umrl. Zapušča vdovo in sina.

Požigalčeva roka na delu. Po Savinjski dolini krog Sv. Jurija ob Taboru in Gomilskega se množijo v zadnjem času požari pri raznih posestnikih. Nikdo ne zna za vzrok nesreče in je pri preplašenih ljudeh upravičen sum, da je že zopet na peklenskem delu požigalčeva roka.

Redek vzrok požara. Iz Koprivnice pri Rajhenburgu poročajo: V noči od pondeljka na torek (7.—8. okt.) so hoteli izpod strehe koprivniške hiše št. 1 z ognjem pregnati sršene, ki so imeli za slemenom veliko gnezdo. Preplašeni in begajoči sršeni so zanetili z gorečimi peruti v krmi pod streho na več mestih ogenj, ki je upepelil hišo. Prebivalci so si oteli komaj življenje, vse drugo jim je vzel požar in povzročil zelo občutno škodo 50 tisoč Din. Pri izžiganju sršenov iz votlih dreves, ki so v bližini stavb, je potrebna največja previdnost!

Cerkveni tat. Dne 10. oktobra popoldne je neznani cerkveni tat vlomil v župni cerkvi v Trbovljah v pušice in odnesel ves denar. Rop je bil izvršen v času, ko je zvonil cerkvenik poldne.

Krokodil v reki Reni na Nemškem. Prebivalci obrenskega mesta Oberwessel so zagledali v reki Reni 2 km pod mestom krokodila. Vsak je zmajal z glavo, ko je slišal, da se je zatekel v nemško reko krokodil. Ogromne množice so drvele k Renu, da bi se pripravile, ali je res ta pošast zašla tako daleč na sever. Ribiči so skušali nenačnega vodnega gosta ujeti, a se jim ni posrečilo. Še le čolnarju iz Koblence je uspelo, da je 1 m dolgega krokodila lopnil za vrat in ga potegnil v čoln. Prepeljal je žival v Koblenc in jo imajo tamkaj. Gre gotovo za mladega krokodila, kateremu se je posrečil pobeg iz zverinjaka.

Rožna žetev v Bolgariji. V znameniti rožni dolini v Kasanlúk na Bolgarskem je bila končana te dni s posebnimi slovesnostmi žetev vrtnic. Letošnja rožna žetev znaša 7 milijonov kg vrtnic, iz kojih se bo pridelalo 1880 kg rožnega olja. Gojenje vrtnic je ena najbolj starih kultur na celem svetu in jo omenja že celo starogrški pisatelj Herodot. Rožna polja v Kasanlúk so nekaj bajno lepega za časa cvetenja. 1 kg rožnega cvetja pride na 24—26 bolgarskih levov. Od letos pridelanega rožnega olja je že bilo izvoženih v inozemstvo 500 kg.

Novo človeško pleme. V Severni Mandžuriji, za katero se bojujeta se-

daj Kitajska in sovjetska Rusija, se pojavlja novo človeško pleme, ki bo tvorilo nekak prehod med belim in rumenim človekom. Novo pleme se poraja iz mešanja med Rusi in Kitajci. Več nego 150 tisoč ruskih beguncev, ki ne smejo več v svojo domovino, živi v pokrajinah ob železnici, za koje posest se bojujejo boljšeвики in Kitajci. Dobrih devet desetink je videlo boljše čase; danes so se morali prilagoditi načinu kitajskega življenja, ki je nespojljiv z evropskimi pojmi. Prognanstvo in beda sta prisilila Ruse, da so se začeli družiti s Kitajci in iz tega mešanja se je pojavilo čisto novo človeško pleme, katerega je videti razločno po nekaterih mandžurskih krajih. Na tisoče Kitajcev je poročilo ruske žene. Približno ena tretjina ruskih begunck ima Kitajce za može. Novi mešani rod, torej otroke iz zakonov med Rusi in Kitajci, cenijo v Severni Mandžuriji na 100 tisoč glav.

Iz zgodovine ameriških nebotačnikov. Ameriške nebotačne stavbe sezajo za 30 let nazaj. Že pred 30 leti so polagali pri zgradbi nebotačnikov največ važnosti na temelje, ki so morali biti pozidani z vso natančnostjo. Težo, katero nosi »Park-Row« stavba so preračunali pred 30 leti na 50 tisoč ton. Da je bil fundament dovolj trden, so zabili za omenjeno stavbo v peščeno zemljo 4 tisoč debelih smrek. Razdalje med posameznimi smrekovimi stebri so izpolnili z betonom. (Danes je vse to izpodrinil železo beton.) Na to podlago so prišle ogromne kocke iz granita kot nosilke za največje stebre, na katere je prišlo jekleno ogrodje in tega so izpolnili s trdo žgano opeko. Pred 30 leti je bilo v Newyorku 7 nebotačnikov, ki so imeli 20 nadstropij in dosegli višino 90 m. Po najnovejši ameriški statistiki je v Zedinjenih državah 173 mest, ki štejejo več nego 50 tisoč prebivalcev. In v teh mestih je 4778 poslopij, ki so visoka 10 nadstropij. 377 zgradb se dviga 20 nadstropij visoko. Newyork sam ima 188 poslopij z nad 20 nadstropji. Čikago 62 in Filadelfija 22. 10 poslopij v Združenih državah je višjih nego 170 m in pet nadaljnjih v isti višini pravkar gradijo. Najvišja stavba je bila doslej »Wohlworth Building« z višino 264 metrov. Celih 16 let je bila najvišja v Ameriki. Letos bo dograjen drug nebotačnik »Chrysler Bulding« z višino 273 metrov. Začeli so že graditi nebotačnik, ki se bo dvigal nad zemljo 280 m.

Prerokovanje o konjih. V doglednem času bodo aeroplani izpodrinili avtomobile, v kolikor jih rabimo danes za zabavno vožnjo, in polagoma bomo zopet zaslišali prijetno klopotanje konjskih potkov po naših tlakovanih cestah. Vožnja z avtomobili je hitra, a mnogo bolj prijetna pa je vožnja v lepi kočiji, nad vse prijetno pa je jezdití lepega konjička. In to bomo zopet doživeli. Tako se je izrazil Joadwine, najstarejši kovač, ki je pribijal podkove konjem na kopita v Chicagi. Star je zdaj 77 let. Pred letom 1910, ko je njegova obrt cvetela, je štelo mesto Chicago okrog 700 kovačnic, dočim jih je danes okrog 150 še. Joadwine samo obžaluje, da je tako star in ne bo doča-

kal, ko bodo zopet konji zavladaali po cestah.

Kdor v mladosti ne varčuje, v starosti pomanjkanje trpi. V neki trgovini v Chicagu je bila zasačena starejša ženska ravno, ko je skušala izmakniti obleko in jo stlačiti v svojo torbico. Na policiji se je izkazalo, da je ta ženska bivša krasotica in pred desetletji zelo priljubljena gledališka igralka Truly Shattuck. S solzami v očeh je opisovala svoje bivše razkošno življenje, obilo denarja, množico draguljev in na kupe oblek. Postajala je pa stara, njena slava je začela temneti, in padala je vedno nižje, dokler ni padla v uboštvo. Brez vsakih sredstev, brez dela že čez tri mesece, je bila privedena do obupnega koraka, da je skušala ukrasti tisto obleko. Ako je bila bolje oblečena, je upala, da bi jo morebiti še kako gledališče sprejelo.

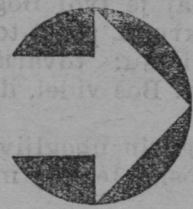
Rudarji bodo deležni umetnega solnca. Kakor znano, obstoji solnčna svetloba iz več vrst žarkov; izmed njih najbolj ugodno in najbolj zdravo vplivajo na človeško telo takozvani ultravijolični žarki. Znanosti se je posrečilo, da lahko umetnim potom proizvajajo te žarke, in mnogi zdravniki se jih tudi poslužujejo pri zdravljenju. Zdaj pa se dela na to, da bodo tudi podzemski delavci dobivali solnčno svetlobo v obliki teh žarkov. Pričela bo s tem, kakor je bilo objavljeno, neka rudarska kompanija v Zedinjenih državah Amerike. Ako se bodo pokazali zadovoljivi uspehi, bodo sčasoma tudi druge rudokopne družbe upeljale to umetno solnce pod zemljo.

Nevarnost za »bubi glavice«. Ni je mode, katere bi se ne oklenil ženski spol. Še ni tega dolgo, ko so vse ženske tlačile ubogo telo in ga stiskale v takozvane »korzete ali midre«. Danes je ta nesrečna moda izginila, a ne iz zdravstvenih ozirov, ampak ker to ni več moderno. Danes plava ženski svet v »bubi glavici« in ni izgleda, da bi tako hitro ta moda pokazala svetu hrbet. Seve, slišimo tudi danes, da si strižejo ženske lase iz zdravstvenih ozirov, da si lažje čistijo glavo itd. Zanimivo je, kar objavlja proti »bubi« nemška zdravnica dr. Elza Müller v Münchenu na Bavarskem. Imenovana doktorica ugotavlja, da je naletela med 45 ženskami z dolgimi lasmi na 11 takih, ki so imele mustače na bradi. Od teh 11 bradač je priznalo 7, da so jim začele poganjati na bradi neljube dlake takoj za tem, ko so se pustile ostriči na »bubi«. Na 35 bubi glavice brez nadloge na bradi jih pride 7 z dlakami, torej 20 procentov. — Ako bodo isto kakor doktorica Müller dognali tudi drugi zdravniki, ne vem, kaj bo počel naš moderni ženski svet. Gotovo je, da bodo naše ženske rajši nosile dolge lase nego — brade!

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravnega »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Strokovnjaki zdravniki za motenje pri prebavi hvalijo »FRANZ JOSEFOVO« vodo, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, pokrepi prenavljanje in posveži kri. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Nova povest „Slovenskega Gospodarja“!

Naznanjamo svojim naročnikom in čitateljem, da smo dobili izredno zanimivo

POVEST „TATENBACHI“

Skoro po vsej Štajerski se širijo dogodki te zgodovinske povesti kot »ČRNI KRIŽ PRI HRASTOVCU« Dr. O. Haunig. V »Slov. Gospodarju« jo bomo začeli kmalu objavljati. Na to povest opozarjamo vse, posebno pa tiste, ki dobijo to številko — kot zadnjo, ker še niso obnovili naročnine.

Kako vladajo boljševiki na Ruskem.

V.

Boljševiška šola.

Boljševiki so obsojali carski režim, da ni dovolj skrbel za prosveto med narodom. Toda kaj so boljševiki storili na tem polju? Angleški pisatelj Arnold Bennett pravi, da je Rusija (boljševiška namreč) velik bluf. Delovanje boljševikov na prosvetnem polju je pa njihov največji bluf.

Pod boljševiško vlado se število šol ne zvišuje, pač pa zmanjšuje zlasti na deželi. V Novolevševskem na Kubanu sta bili za carja dve gimnaziji (moška in ženska), šest državnih in dve zasebni šoli. Danes je tam samo ena (mešana) gimnazija in ena osnovna šola, vse druge so zaprli. Enako je v selu Kamenskom, v mestecu Belovodsky v Harkovskeji guberniji itd. Te kraje je g. Dujé vsled svoje službe sam videl in se je v njih mudil.

Za časa carja je bil pouk v osnovni šoli brezplačen, šolnina v gimnazijah pa je bila neznatna. Boljševiki so seveda narodu obljubovali občen in brezplačen pouk. Ko so prišli do oblasti, so pa že v osnovnih šolah upeljali šolnino kot donesek za napravo šolskega pohištva, za popravo zgradb, za kurivo itd. Na gimnazijah na primer v Rostovu na Donu so premožni dijaki za časa carja plačevali na leto 50 rubljev šolnine. Leta 1926 je pa en moj znanec, ki je v sovjetski službi, plačal od vsakega otroka 12 rubljev mesečno, torej celo leto 9 mesecev 108 rubljev. Razven teh 108 rubljev so še drugi stroški za razsvetljava, kurivo itd. Učenec, ki ne plača šolnine, se izključi, n. pr. sin preglednika vagonov, Jakoba G . . . . ., ki je služil na vladikavkaški železnici kot dnevničar za 19 rubljev mesečno. je bil izključen, ker ni mogel plačati šolnine.

Še ena posebno velika razlika je med prejšnjo carsko in sedanjo boljševiško šolo. Prej so se otroci učili kakor se uče po drugih deželah, zdaj pa je pravi pouk potisnjen v ozadje, na prvem mestu je nauk o komunizmu. Politična abeceda komunizma je glavni predmet; kdor v tem predmetu dobro stoji, je sposoben za višji razred, komur tu slaba prede, mora razred ponavljati ali se celo izključi iz šole. G. Dujé piše, da je v Rostovu na gimnaziji poznal dijaka Pavla Aritonova, dečka 13 let. Temu dečku so dali pri izpitu leta 1925

vprašanje: Kake odločbe so bile sklenjene na 14. in 15. sovjetskem kongresu? Mesto da bi odgovoril, da 15. kongresa še ni bilo, je našteval odločbe poslednjega (14.) kongresa. In deček je padel, moral je razred ponavljati.

Na Donskem vseučilišču je pri skušnji slušatelj medicine, dijak Nikolaj S . . . . . dobil vprašanje: Kako brado je imel Karl Marks in kakšne lase je imel Lenin? Ker na vprašanje ni znal odgovoriti, je moral celo leto, 7. in 8. semester, ponavljati. Pozneje je izvedel, da je nosil Karl Marks veliko brado, Lenin pa ni imel skoraj nič las. Sploh na vseučilišču, ko izdajajo diplome, naročajo mladim doktorjem, da med bolniki morajo agitirati in delovati za komunizem. V slučaju, da bi tega ne storili in bi ne naznanili ljudi, ki delajo proti komunizmu, bodo poklicani na odgovor.

Izobrazba, ki jo dobijo dijaki v sovjetski šoli je pod vsako kritiko. G. Josip Dujé je bil za časa velike lakote zastopnik Nansenove, papeževe in dijaške podporne akcije. Kot tak je prejel na tisoče prošenj, v katerih so ga razni dijaki prosili za brezplačno hrano. Ta gospod pravi, da je 75 odstotkov teh prošenj bilo pisanih v zelo slabem slogu z mnogimi pravopisnimi napakami, katere so vzbujale sumnjo, če so te prošnje sploh pisali dijaki. Vsled nesrečnih sovjetskih šolskih razmer so dandanes v Rusiji bodoči advokati, zdravniki, profesorji itd., ki ne znajo napisati najbolj priproste izjave.

Neka posebnost v Rusiji je Sverdlovo vseučilišče. Ta zavod so ustanovili boljševiki in so ga imenovali po sodrugu Sverdlov. To je visoka šola, kjer se izobražujejo bodoči narodni komisarji, rdeči diplomati itd. V to visoko šolo se sprejemajo samo komunisti. Posebni odbor določi kandidate, kateri so najbolj sposobni. Prednost imajo narodne manjšine, ki so najmanj omikane (kultivirane), na primer Čuvaši, Čeremisi itd. Sploh ni čudno, da sprejemajo v to šolo take ljudi, ker tudi sedanji diktator Rusije ni Rus, marveč Gruzin ter se s pravim imenom imenuje Cugašvili. Ta mož je tudi precej svojih rojakov postavil na odgovorna mesta. Zato bi lahko rekli, da Rusijo dandanes vladajo večinoma Gruzini in Judje.

Na eni strani ubijajo boljševiki mladini komunizem v glavo, na drugi strani pa ji s peklenko zlobo trgajo vero iz srca. G. Dujé piše, da je nadzoroval šolo na železniški postaji Tihoreckaja. Prišel je nenapovedan v šolo. Pred mizo je stal deček, star 8 do 9 let. Pri njem sta stala dva čoveka, izmed katerih je bil eden tajnik komunistične stranke, drugi je bil učitelj. Med učiteljem in dečkom je slišal ta-le pogovor:

Učitelj: Povej mi, Ivanček, ali moliš Boga?

Dete: Da, tovariš, molim Boga.

Učitelj: Ali ti tvoj Bog da, česar ga prosiš?

Dete molči.

Učitelj: Zdaj takoj moli Boga, da ti da kruha. Ti si gotovo lačen.

Dete: Da, tovariš, zelo sem lačen.

Učitelj: Pa moli zdaj Boga! Morda ti bo tvoj Kristus dal kruha.

Dete počasi poklekne, križa se s svojo malo rokico, klanja se do zemlje in se dotika s čelom tal, kakor se je videlo, da delajo doma njegovi starši. Bil je to zelo ganljiv prizor — ta živa in priprosta detetova vera. Ali grda boljševika sta čez nekaj časa prestrigla detetovo molitev in sta vprašala:

Učitelj: Torej, Ivanček, ali ti je dal tvoj Bog kruha?

Dete (s solzami v očeh, ne razume,

kaj hoče od njega, a slutl, da se bo nekaj zgodilo): Ne, tovariš, Bog mi ničesar ni dal.

Učitelj: Zdaj vidiš, kaj je tvoj Bog. Mesto, da njega prosiš kruha, prosi tovariša komunista. Reci mu: tovariš, prosim te, daj mi kruha! Boš videl, da ga boš dobil.

Sestradano dete uboga in ubogljivo ponavlja: Tovariš, prosim te, daj mi kruha!

Komunist: Takoj bi bil moral tako začeti. Če bi se bil ti takoj obrnil do mene, bi ti bil naglo dal kruha. Ti se obračaš do Boga — ali si ga kdaj videl? Nisi ga mogel videti, ker ga ni. Tedaj vzame iz žepa kožnega suknjiča bel hleb kruha in ga da jokajočemu detetu.

Ta zgled naj zadostuje, da spoznajo čitatelji, na kak satanski način boljševiška šola trga mladini vero iz src. Podobnih primerov ni najti v vesoljni zgodovini. Z vero pa je v zvezi morala. In morala je v Rusiji padla silno globoko. O tem ne morem tu pisati, navajam le besede g. Dujé, ki piše, da se je v Rusiji tako razpasla pohota, nesramnost, anarhija in nemorala, da ta slučaj nima predhodnika v zgodovini vsega človeštva. In na drugi strani pravi, da boljševiki zato tako delajo, ker je širjenje nemorale edino sredstvo, da obdrže oblast v Rusiji.

Novc starostne bolezni.

Kolikokrat je slišati govorico, da so dosegli ljudje v prejšnjih letih mnogo višjo starost nego danes. Da je ta trditev napačna, nam naj dokažejo te številke: srednja starostna doba v letih 1871/80 za moški spol je znašala 35.8 let, za ženske 38.45; v letih 1901/10 za moškega 44.82, za žensko 48.33 let; v letih 1924/25 za moškega 55.97, za žensko 58.22 let. Oba spola v zadnjih letih života povprečno 20 let več nego pred 50 leti.

Vzrokov, da postaja moderni človek starejši, je več. Iztrebljene so predvsem kužne bolezni kakor: črne koze, kolera in legar (tifus). Ravno kar omenjene nalezljive bolezni so v desetletju med 1870—1880 med prebivalstvom po mestih in na deželi kosile. Danes se redkoma pojavljajo, ker jih preganja prisilno cepljenje, vsa mesta in večji kraji so kanalizirani, povsod so že vodovodi in razne druge novodobne zdravstvene naprave.

Tuberkuloza (jetičnost) je padla v povojnih letih za eno tretjino od predvojnne dobe.

Pač pa so se sedaj pojavile nove starostne bolezni, ki ugonablajo starejše ljudi in te so predvsem rak. Ravno rak nastopa danes desetkrat močneje pri osehah preko 40 let, nego v prejšnjih časih.

Na Angleškem so ugotovili, da je pomrlo 1 milijon ljudi v starosti od 45 do 70 let in sicer v razdobju 1911—1914 4078 oseb; leta 1921 4367 oseb in v letih po 70 v zgoraj omenjenem času 9147: 10.864 ljudi.

Ta statistika dokazuje, da preko 45 let stare osebe v okroglo 8% slučajev medaj poprei umrjejo nego pred vojno.

Čas bolezni znaša pri raku na prsih 38 mesecev, pri raku na maternici 20, pri raku na debelem črevesu 26, pri raku na jeziku 16, pri raku na požiralniku 12 mesecev.

Trajanje bolezni pri različnih rakih se giblje med 1—3 let.

Brezuspešno zdravljenje kateregakoli raka je preračunano v Nemčiji na 5 mark dnevno (1 marka = 14 Din) in to znaša na leto 1800 mark.

Grozno nastopanje raka se bo kmalu omejilo, ker je od našega Poljšaka izumljeno sredstvo popolnoma zmagalo ter prodrla na kliniki na Dunaju. Poljšakovo sredstvo proti raku je preizkušeno in odobreno od najbolj odličnih dunajskih vseučilišnih profesorjev in bo stopilo že letos v splošno rabo. Še ta mesec bodo razkazovali Poljšakovo zdravljenje v filmih na zborovanjih zdravnikov v Berlinu in Londonu. Slovenec Lojze Poljšak je dosegel popolno priznanje zmage nad rakom v Avstriji ga bo žel tudi v Nemčiji ter na Angleškem — le Slovenija ga mu je tako nespametno odrekla in ga napodila v inozemstvo.

Druga novodobna starostna bolezen je sladkorna bolezen, ki se je po vojni podvojila.

V zadnjih petnajstih letih so poskočile za eno petinko razne srčne bolezni in obolenja žil.

Isto kakor o srčnih in žilnih boleznih velja tudi o revmatizmu in gihtu. Novodobnega človeka občutno mrcvari živčna obolelost ali takozvana nervoznost, ki sicer ne povzroča smrti, a zavira človeško delazmožnost. Vzroki, da je danes toliko ljudi nervoznih, so v glavnem ti-le: preobremenitev človeš-

kih možganov z učenjem, velikomestno drvenje in doba vznemirljivega strojnega dela.

*

Povest črnega vseučilišnega profesorja.

Bata Kindal Amgoza Ibn Lobragola ali mr. Pavel Emanuel, po rodu divji črnc, po poklicu vseučiliški profesor, prej na Škotskem, sedaj v Ameriki, pripoveduje o svojem življenju:

»V Ondoškem pragozdu južno od Timbaktu v Afriki na južnem robu Sahare leži majhna naselbina docela golih črncev, ki še nikoli niso videli belega človeka. Pač pa so slišali o »belcih«. Ali res žive taki ljudje? Ali pa so morda živeli kdaj v davni in potem izumrli? To me je malega, nagega desetletnega črnca neizrečeno zanimalo. Zakaj nisem poslušal svoje ljube črne mame, ki me je tako svarila in me skušala pregovoriti, naj se odrečem svoji goreči želji, da bi našel kje »belega moža! Teda ne samo ema-ema, marveč tudi izkušeni vaški možje so se zvečer ob ognju svareče pogovarjali o belem možu; dečki smo tiho sedeli po kotlih koč (gorje, če bi se bil kateri oglašil, ne da bi ga vprašali!) in groza nam je spreletela mozeg: Beli ljudje se plazijo po goščavah kakor strahovi vselej, kadar se napoveduje dež in po njem; nihče ne ve, odkod prihajajo. Ako zadenejo na črnca, ga surovega požro; žro le dvakrat na leto in imajo ogromen gobec, ki ga lahko povečajo, kolikor hočejo. Beli mož ima samo eno oko sredi čela in samo eno nogo; prsti so razraščeni v pahljačo, ki jo leže uporabljajo kot solčnik. — Posebno izbrano nismo govorili pri nas doma o belcih ...

Vse te grozne povesti pa niso zalegle. Bilo nas je 14 malih, docela gotih zamorčkov, ki nas je neka noč zvalila iz domače vasi na pot, da bi našli »belega moža«. Šli smo in šli in doživeli v brezkrainem gozdu vsamogoča pusto-lovstva in strahote. Zašli smo, napadale so nas divje zveri, a najbolj nas je preganjal strah: beli mož. Ponoči smo spali zviti v klopčič, kakor opice v mrežah plezalk na visokih drevesih; hranili smo se z bananami, palminim sokom in drugimi sadeži. Drug druge-mu smo izsesavali kri, če je katerega pičila kača, in si z zobmi iztrgali ranjeno mesto. Kakor blazni smo kričali v grozi: »Beli mož! Beli mož!« Skopali smo si jamo, zlezli vanjo in si cele dni nismo upali iz nje — iz strahu pred belim možem.

Tako smo blodili in begali mesece in mesece. Tedaj pa zaslišimo nekega dne bučanje in zamolklo bobnenje. Morje! Konec sveta!

Polagoma smo se navadili na morje, o katerem preje nikoli nismo nič slišali; prišli smo bliže in videli, kako črni ljudje skačejo v trebuh velike ribe, ki jih ne ugrizne, ker jo »zagovarjajo« s petjem. Riba nese ljudi k nečemu velikemu; nanj splezejo črni ljudje. Ono veliko neznano izgine potem nenkrat za cele tedne, potem se pa ne-

kega dne vedno zopet prikaže. Nas 14 zamorčkov se je najprej skrivalo v gošči; sčasoma pa smo postajali predrzni. Na obali smo našli veliko mrtvo ribo, skočili vanjo in po večdnevnih poizkusih smo slednjič prišli do onega velikega; po vrveh smo splezali gori... Srca so nam drhtela, v glavi je šumelo... Tu, tu je — beli mož! Sami beli možje!

Kakšno razočaranje. Kje je veliki gobec in pahljača na nogi? Skoraj taki so, kakor mi, smo menili med seboj zamorčki. Če bi jim le ne visela okoli života tista čudna koža. Sicer pa nismo mogli niti trenutek postati, marveč smo neprestano poskakovali, ker so nas gladka lesena tla silno zgačkala.

Na krovu se za nas ni nihče zmenil, saj so bili navajeni, da so otroci domačinov prihajali na krov in tamkaj skakali do odhoda ladje. Nenadoma pa se je ono veliko streslo in dalo od sebe pretresljiv glas. V divji grozi je planilo 13 zamorčkov, ki še nikoli niso slišali o ladjah, o znakih za odhod ali celo o morskih volkovih — in se vrglo čez krov v zaliv Zlate obale. Z bliskovito naglico so hlastnila žrela morskih pošasti in voda se je pordečila...

Ostal sem od štirinajstih. Zbežal sem nizdol v prostor za stroje, se zvil v klopčič, gledal in strmel od groze in začudenja. Ko sem zopet prišel k sebi, sem začel vrešče kričati in klicati svoje tovariše: »Keftala! Colouoom! E-kuš-e-ka!« Nobenega odgovora. Velika stvar se vrti in ziblje; postane mi slabo in zgrudim se na tla.

Prišli so mornarji in me opazili; nekaj so mi govorili in so se me hoteli dotakniti. V divji grozi sem planil nanje, jih praskal, suval, tepel. Vrgli so me v kabino in zaprli vrata. Tu in tam se je odprla špranja, jaz pa sem se v samobrambi vedno zopet zakadil proti ljudem. Porinili so mi v kabino krožnik z jedjo. Izprva se mu nisem upal približati; toda dišalo je dobro, slednjič sem pokusil in bilo je okusno. Snedel sem — snedel bi bil trikrat, petkrat toliko.

Postajalo je hladno in vedno hlad-

neje. Prestajal sem strašne bolečine od mraza. Vrgli so mi »kožo« belega moža, kaj bi z njo? Opazil sem, da je prijetno ždeti na njej. Potem so prišli beli možje, me zgrabili in me hoteli vtakniti v hlače. Kričal sem, besnel, praskal, grizel — in pustili so me. V blaznih bolečinah sem ležal na tleh in si pel, tiho ihteč črnske uspavanke.

Polagoma sem postajal krotkejši, pogledoval sem skozi špranja pri vratih, a vedno zopet zbežal v kot, če so se oglasili koraki. Slednjič se je velika stvar ustavila. Skozi špranja sem opazil zemljo, splezal z ladje in začel teči, teči, nag kakor sem bil, po cestah Glasgowa. Kamenje je zgačkalo, bilo je tako mrzlo... Ljudje so zjajali in se smejali. Potem pa mi je prišel nasproti prijazen mož, me vzela s seboj v svojo hišo in me vzgojil. To je bilo leta 1896.

Za to dobroto pa Ibn Lobragoia »belemu možu« ni hvaležen, marveč zaključuje svoje pripovedovanje s tožbo: »O, da bi bil raje tedaj v pragozdu umrl, da bi me bili raje izročili sovražnim čarovnikom, nego tej mrzli oblasti civilizaciji belega moža!«

*

Z nožem je bil zaboden dne 4. oktobra sin posestnika Franc Pušnik iz Čoštrevnice št. 6, župnija Kalobje, star 22 let, ki je prišel pravkar od vojakov. Ranjen je bil v komolec leve roke, kjer mu je napadalec prerezal žilo odvodnico. Ker ni bilo nikogar blizu, da bi mu rano zavezal, je na posledicah izkrvavitve umrl. Mrtvega je našel njegov oče drugi dan, ko ga je šel iskat, ker ga ni bilo še od večera domov. Zabodel ga je Franc Vuga, delavec v Podlešah, s katerim sta imela že delj časa sovražstvo med seboj. Ko je ta izvedel, da je Pušnik mrtev, se je takoj sam javil žandarmeriji. Izgovarja se s silobranom, da ga je Pušnik pričakal in napadel. To se je zgodilo okrog pol 11. ure zvečer. Orožništvo je izvedno obširne poizvedbe. Ta zločin je nekaj nezasižanega za našo mirno faro. Ali se bodo fantje kaj spametovali in spoznali, da človek ni žival, da bi se ubijal kar na lepem.

*

tobra 1929 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 10—10.25; poldebili voli od Din 9.75—10; plemenski voli od Din 9—9.50; bikli za klanje od Din 8.50—10; klavne krave debele od Din 8.50—9; plemenske krave od Din 7.50—8; krave za klobasarje od Din 4.25 do 5; molzne krave od Din 6—8; breje krave od Din 6—8; mlada živina od Din 8.50—9.25. Prodanih je bilo 218 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 83 komadov, v Italijo 11 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmem dne 11. oktobra je bilo pripeljanih 441 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari kom Din 80—125; 7—9 tednov stari Din 200—250; 3—4 mesece stari Din 350—400; 5—7 mesecev stari Din 450—550; 8 do 10 mesecev stari Din 650—800; 1 leto stari Din 1000—1300; 1 kg žive teže Din 10—12.50; 1 kg mrtve teže Din 17—18.50. Prodanih je bilo 285 svinj.

*

Gospodarska obvestila.

Kmetijsko-nadaljevalna šola v Lajterspergu-Krčevini se prične v nedeljo dne 3. novem-

bra ob pol 9. uri. Pouk iz kmetijskega prirodnanstva, računstva, spisja, merstva in v praktičnih delih bo se vršil vse nedelje od začetka novembra do konca marca od pol 9. ure do pol 13. ure in bo — kakor lansko leto — brezplačen. Fantje iz Lajtersperga in Krčevine, bodisi posestniški, delavski ali viničarski sinovi, ki so dopolnili 16 leto, naj se osebe no ali pismeno prijavijo za vpis do 27. oktobra pri šolskem upravitelju. Povabljeni se tudi vsi oni, ki so obiskovali nadaljevalne šole lansko zimo; ti bodo uvrščeni v II. letnik. Navzgor starost ni omejena. Naj noben mladenič, oziroma mlad mož ne zamudi prilike, da si pridobi oziroma razširi znanje v kmetijstvu, ki je vsakomur potrebno.

Sadna razstava v Ljubljani. Sadna razstava, ali bolje rečeno sadni sejmem se vrši letos od 19. do 24. oktobra na Ljubljanskem velesjemu. Sejmem bo bogato založen z najrazličnejšim zimskim namiznim sadjem, hruškami in jabolki. Do sedaj so objavljene sledeče vrste: Zgodnja zimska jabolka, ananas, zlata parmena, beflleur, pisani kardinal, bismark itd. Pozna zimska jabolka: Kanadska reneta, landsberška reneta, bobovec, mošanekar, londonski peping, boskopski kosmač, jatanan, šampanjska reneta, baumanova reneta itd. Hruške: avrančka, blumenbahovka, pastorovka itd. Vse sadje bo lepo pravilno vloženo v ameriških zabojih 20 do 25 kg.

*

Trošarina na vino.

Predmet trošarine.

Za vino se smatra samo vino iz grozdja, ki je prevrelo. Istotako je smatrati kot vino iz grozdja tudi petiot (čingir).

Vsa vina pa, ki zadržijo več kakor 18 stopinj alkohola, se smatrajo že za špirit ter so zavezana plačevanju državne trošarine kot alkohol po hektolitrski stopnji.

Vinski mošt.

Vinski mošt ni trošarinski predmet in torej ni navezan plačevanju trošarine, dokler ne mine vrenje, nadalje pa do 20. novembra.

Da postane vinski mošt v smislu sedaj veljavnih predpisov vino in s tem trošarinski predmet, je odvisno torej od dvoje dejstev: prvot od kemičnega procesa končanega vrenja in drugot od časovne omejitve do 20. novembra.

Ugotovitev, če in kdaj je vrenje končano, ni povsem enostavna, predstavlja pa precej praktični in teoretične izkušnje, vsled česar pride lahko do spora med stranko in trošarinskim oblastvom (in bi bilo v takih slučajih eventuelno potrebno postopanje po čl. 11 in 12 troš. pravilnika).

Na podlagi končanega vrenja naj se torej kvalificira vinski mošt kot vino le tedaj, če gre brezdvomno za že prevrelo mošt, če je torej prevrelost mošta izven vsakega dvoma in spora. Tu se priporoča kolikor mogoče milo postopanje.

Povsem drugače pa je z omejitvijo časovnega značaja.

Po 20. novembru sploh ne sme in ne more biti noben vinski mošt kot tak več v prometu. To velja brez vsake izjeme, torej tudi za vinski mošt, pri katerem se je vrenje na umeten način preprečilo, ki je torej dejansko še vinski mošt.

Najdalje po 20. novembru morajo torej gostilničarji in zasebniki, ki so kupili vinski mošt, ostanek vinskega mošta prijaviti in zatrosariniti kot vino.

Do končanega vrenja odtod naprej do 20. novembra pa, kakor že omejitveno, vinski

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg dne 12. oktobra so pripeljali špšharji na 42 vozov 98 zaklanih svinj, kmetje 24 voz krompirja, 14 vozov čebule, 12 vozov zelja, 8 vozov sena, 2 voza otave in 2 voza slame. Svinjsko meso so prodajali po 15—30 Din, krompir 0.80—1.25, čebula 2—3.50, zelje 0.75—1. Seno 95—100, otava 80—95, slama 60. Pšenica 2.50 ječmen 1.50 do 2, oves 1.25—1.50, kornuza 2, ajda 2—2.50, proso 2.50—3, rižol 2.50—3, grah 6—8. Kokoš 85—40, piščanci 40—60, raca 24—32, gos 55 do 60, puran 60—70. Česen 10—12, gobe 2—2.50, jabolka 4—6, hruške 6—8, slive 3—5, breskve 10—16, grozdje 8—10. Mleko 2.50 do 3, smetana 12—16, jajca 1.50—1.75, med 18—20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 5 konjev, 14 bikov, 145 volov, 373 krav in 8 telet; skupaj 513 komadov. Povprečne cene različne živalske vrste na sejmu dne 8. ok-

mošt ni trošarinski predmet ter se potemtakem nanj ne plača niti državna niti oblastna trošarina in tudi ne občinska doklada, če tvori podlago za občinsko doklado državna trošarina in to ne glede na to, če se konsumira mošt v gostilnah ali po zasebnih osebah.

Vljub temu pa, da vinski mošt do končanega vrenja odnosno v splošnem do 20. novembra ni trošarinski predmet, je promet s tem predmetom pod kontrolo. Vsako količino nad 25 litrov vinskega mošta mora spremljati sprevodnica, ki jo izda finančna kontrola, odnosno, če oddelka finančne kontrole ni v bližini vinogradnikovega ali proizvajalčevega stanovanjskega, pristojni občinski urad. Vinogradnik, ki odsvaja vinski mošt, mora torej predložiti pred oddajo mošta svojemu pristojnemu oddelku finančne kontrole, event. občinskemu uradu prijavo in se mu izroči nato sprevodnico.

Pri tem se opozarja še na naslednjo važno okolnost: za pravilni prevoz vinskega mošta jamči pošiljatelj in če mošt ne prispe na namembni kraj v isti količini, plača pošiljatelj trošarino za manjk nad 1 in pol procentov po odbitku 10 procentov kot izgubo pri vrenju.

Ta določba je zlasti za vinogradnike zelodalekosežnega pomena, kar naj predočijo naslednji primeri:

a) Vinogradnik je prodal 600 litrov vinskega mošta, odtujitev pravilno prijavil in si izposloval sprevodnico, na namembni kraj pa je samo prispelo 300 litrov mošta; od prejemnika mošta se ne more zahtevati nobena trošarina do 20. novembra, odnosno do končanega vrenja, pač pa je zavezan vinogradnik-pošiljatelj plačati državno in oblastno trošarino za manjk 300 litrov mošta po tem-le računu: Od 300 l se odbije 10 odstotkov za vrenje, ostane torej 270 l, od te količine se odbije transportni izgubek 1 in pol procenta, to je 4 l in ostane torej 266 l; to količino vinskega mošta mora vinogradnik zatrošariniti kot vino in plačati tekóm 24 ur 266 Din državne trošarine in 133 Din oblastne trošarine in to ne glede na to, da gre dejansko za vinski mošt, ker še ni minulo vrenje in tudi ne potekel rok 20. novembra.

b) Vinogradnik prodal 600 l vinskega mošta dne 20. oktobra, prijavi prodajo in si izposluje sprevodnico, naknadno pa se ugotovi, da prejemnika mošta ni najti, ker je navedel vinogradniku fingirano ime. Tudi tu mora poravnati račun te goljufije vinogradnik-pošiljatelj ter se mu presentira naslednji račun: Od 600 l mošta se odbije za vrenje 10 odstotkov, ostane 540 l, od te količine se odbije za transport 1 in pol odstotka, to je 8 l, ostane torej 532 l vinskega mošta, katerega treba zatrošariniti tekóm 24 ur kot vino, torej plačati državno trošarino 532 Din in oblastno trošarino 266 Din in to zopet brez ozira na to, da vrenje še ni končano in da imamo še le 20. oktober.

c) Vinogradnik prodal 10. oktobra 1000 l vinskega mošta brez prijave, prejemnik mošta mu je znan in se tudi najde pri njem mošt.

V tem slučaju se uvede proti vinogradniku kazensko postopanje radi neprijavljene prodaje vinskega mošta, proti prejemniku mošta pa radi prevoza mošta brez sprevodnice. Trošarina pa ne zapade v plačilo.

č) Vinogradnik prodal 10. oktobra 1000 l vinskega mošta brez prijave, prejemnik mošta mu ni znan, odnosno se prejemnika ne more ugotoviti.

V tem slučaju je uvesti proti vinogradniku pošiljatelju kazensko postopanje, razen tega pa ima tekóm 24 ur poravnati državno in oblastno trošarino po tem-le računu: Od 1000 l vinskega mošta se odbije za vrenje 10 odstotkov, ostane tedaj 900 l, od te količine se odbije za transport 1 in pol odstotka, to je 13 l in ostane tedaj 887 l vinskega mošta, katerega treba zatrošariniti kot vino.

Kakor razvidno iz naštetih 4 primerov, zadenje trošarina na vinski mošt v teh slučajih je to so edini mogoči slučajji po sedaj veljavni predpisi pred končanim vrenjem in pred

20. novembrom v plačilo, prizadete stranke pa bodo v večini takih slučajev vinogradniki.

Pravočasno opozorilo vinogradnikom.

Naslovi naj opozore vsled tega povodom službenih potovanj in tudi ob drugih prilikah vinogradnike in zlasti tudi župane v vinogradnih krajih na te važne določbe, da bodo postopali vinogradniki pri oddaji vinskega mošta s primerno previdnostjo, se prepričali o identiteti kupcev in da bodo vsako oddajo vinskega mošta pravilno prijavili. Samo na ta način je namreč mogoče, da se izognejo event. zelo neprijetnim posledicam, ker bi morali plačati eventuelno na kazni in trošarini več kakor so prejeli za blago. Da se pa bodo poskusile v bodoče take goljufije, je glede na povišano trošarino in visoke občinske doklade brezdvomno. S tem, da mora biti vsaka pošiljatev vinskega mošta nad 25 l krita s sprevodnico, bo finančna kontrola točno znala, kdo je prejel vinski mošt in potemtakem tudi lahko potrebno ukrenila, da se bo ostanek vinskega mošta do 20. novembra zatrošarinil.

Tu bo zopet različno postopati: Zasebnikov, ki so kupili manjšo količino vinskega mošta (60 do 150 l ali glede na število rodbinskih članov in služabništva tudi več) in glede katerih je upravičeno domnevati, da so kupljeni mošt do 20. novembra konsumirali, ni nadalje nadlegovati. Tendenca zakona je usmerjena namreč na to, da se z ozirom na nadprodukcijo vina v naši državi in ker so izvozu vina v inozemstvo stavljeni velike zapreke, kolikor mogoče mnogo vinskega pridelka konsumira že kot vinski mošt in s tem kolikor toliko omili kriza, ki vlada dandanes v vinogradništvu. Če bi se torej z malenkostnim postopanjem šikaniralo privatne kupce vinskega mošta, bi se s tem delovalo proti dobremu namenu zakona.

Drugače pa je z obratovalnicami, ki se pečajo s prodajo alkoholnih pijač; pri teh se bodo morale izvršiti po 20. novembru na vsak način natančne revizije, da se bo ostanek vinskega mošta zatrošarinil.

Isto pa mora veljati za privatne osebe, glede katerih je z ozirom na količino nakupljenega vinskega mošta upravičen sum, da so kupile take količine vinskega mošta s prozornim namenom, da se preskrbe na cenen način za celo leto z vinom.

Vinski mošt se sme vskladiščiti tudi v zasebna shranišča za vino, ne vpiše se pa v shraniščno knjigo na strani vnosa, ampak se ga vzame samo v evidenco. Ko mošt prevre, ga morajo imetniki zasebnih shranišč preto-

čiti ter se vpiše količina po odbitku 10 odstotkov za vrenje v shraniščno knjigo na strani vnosa. Skrajni rok za pretakanje je 31. januar.

Istotako je lastnikom zasebnih shranišč dovoljeno prodajati vinski mošt. Po 20. novembru pa je smatrati vinski mošt, ki ga prodaja imetnik shranišča, za vino in ga je tudi zatrošariniti kot vino.

Pri tem se je ravnati po naslednjem primeru:

Imetnik shranišča namerava iz posode s 60 hl vinskega mošta prodati gotovo količino dne 25. novembra. Za vrenje se odbije 10 odstotkov, to je 6 hl, a ostanek 54 hl se vpiše v shraniščno knjigo na strani vnosa kot vino. Od te količine mora imetnik shranišča potom poljubne količine prodati, pa samo kot vino. V ostalih nedotaknutih posodah pa ima imetnik shranišča vinski mošt še lahko nadalje do končanega vrenja in pretakanja, najdalje pa do 31. januarja.

DRUGOD IN PRI NAS.

Slovenci se kaj radi pobahamo s svojim napredkom. Kako daleč pa smo še do smotrenega naprednega pridelovanja, naj pokaže sledeče dejstvo:

Na toplem južnovhodnem azijskem otoku Java gospodarijo Nizozemci ter pridelujejo sladkorno trstiko, iz katere dobivajo sladkor. Da bi imeli čim boljše uspehe ter vzgojili najboljšo rastlino in za njo najprimernejše gnojeno zemljo, delajo neprestano poizkuse z umetnimi gnojili in z izbiro in križanjem rastlin. Tako so samo preteklo leto v to svrhu napravili nad 3000 raznih poizkusov z umetnimi gnojili in izvršili nad 80.000 križanj sladkorne trstike. Torej za eno samo rastlino na tisoče in tisoče poizkusov na vse mogoče načine. In mi? Kje in kakšne poizkuse delamo res smotreno z našim krompirjem, našo koruzo, našim fižolom, našo pšenico, našim sadjem in našo živino? Kaj z našimi travniki?! Še gnojnice večinoma ne izrabljamo, kaj še le, da bi leto za letom delali smotrene poizkuse z umetnimi gnojili in z izbiro semen. Napredni kmetovalci! Čitajte in razmišljajte takšne stvari! Skrajni čas je! — Iv. Vesenjāk.

Krompir h kruhu. Letošnje leto je krompir prav dobro obrodil. Kmečke gospodinje bi ga mogle s pridom izkoristiti za kruh. Krušni moki lahko pridenejo eno tretjino krompirja. Tega kuhajo celega, potem olupijo in stisnejo k moki toplega. Ako nimajo stiskalnice, naj kuhajo olupan, razpolovičen krompir, ga ocede in dobro pretlačijo. Krompirjev kruh potrebuje manj vode, testo naj bode malo bolj trdo od navadnega in peč za spoznanje toplejša. Tak kruh je rahel, se ne osuši in se lahko priporoča. Tudi fini beli kruh se lahko napravi s krompirjem. Na hlebček s pol kg moke daj četrt kg pretlačenega krompirja, malo masla ali masti, eno jajce, malo sladkorja. Mleka pa ne bode potrebno več, kot da zbrkljaš kvas. Ako še končno prideneš malenkost rozin in uvažuješ gornje navete, dobiš okusno in fino »štručko«.

Gospodinjske nadaljevalne šole. Da bi se omogočilo onim kmetskimi (in delavskimi) dekletom, ki nimajo prilike izobraziti se v posebnih šolah za poklic žene-matere in gospodinje, priučiti se vsaj najvažnejše in najpotrebnejše za življenje, je mariborska samouprava žrtvovala precejšnje svote. Lani in letos so se vršili v zavodu šolskih sester tečajji, kojih so se udeležile učiteljice, ki hočejo svoje delo posvetiti kmečki ženski mladini. Dekleta se uče tu kuhanja, šivanja, zdravstva, živinoreje, vrtnarstva, nege bolnikov in dojenčkov itd. Ker se vrši ta šola pozimi in se ozira na krajevne razmere deklet, bi bilo pač želeto, da jo kmetska in delavska dekleta v čim večji meri obiskujejo. Lani je bilo v mariborski oblasti 18 takšnih šol. Ker pa se je letos izvežbalo zopet več zmožnih učiteljic, naj zaprosijo kmetje povsod, kjer je le možna ustanovitev »Gospodinjske nadaljevalne šole« oblastno samoupravo za to res prekoristno šolo.

Zopet se bliža čas, da pričnemo gospodinj-

sko nadaljevalne tečaje, katerih smo se lansko leto tako rade udeleževale ter smo se toliko koristnega in potrebnega za domače gospodinjstvo naučile. Še druga dekleta bi se rade oglasile, toda ne vemo, kako bo letos, ker se bo oblastna samouprava odstranila. Dekleta iz mariborske okolice prosijo, da se pričeti tečaji nadaljujejo ter tudi nam dajo potrebno izobrazbo. — Dekleta iz mariborske okolice.

Gospodinjstvo nadaljevalna šola v Krčevini-Lajtersberg se bode zopet začela. Dekleta, ki žele vstopiti, naj se pridejo vpisat v nedeljo dne 20. oktobra ob 10. uri dopoldne v šolsko poslopje, Tomšičev drevored. — Starost 17 let.

Novc knjige.

Dr. Mihael Opeka: Jagnje božje. Dvanajst govoroč o daritvi sv. maše. Založila Prodajalna K. T. D. Ničman v Ljubljani. — Oživljajoč duh liturgične obnove veje skozi cerkev. Je potreben. Postali smo preveč zunanji tudi pri službi božji, preveč mehanski, duhovniki in ljudstvo. In preveč smo odtušeni pri sv. maši. Treba bo, da v ljudstvu zbudimo živ občutek, da z nami sodaruje. Pred nedavnim em razlagal to, privatno, pobožnemu staremu možu. In mu navedel za dokaz temu, da mašnik vendar ne sme maševati, ako bi razen njega nikogar ne bilo v cerkvi. Poslušal me je z velikim zanimanjem. In mi priznal: »Star sem, pa tega še nisem vedel.« Izvrstna knjiga za liturgično poglobitev je beuronskega benediktinca p. Böserja. Liturgi-sche Kanzelvorträge, založba Herder. A seveda visoka in globoka, za navadne pridige ni. Pri nas prinaša kaj lepo, poljudno in praktično razlago sv. maše naša mariborska »Nedelja«, ki je ne morem dovolj toplo priporočati. V obliki klasičnih pridig, tudi z nekaterimi prav lepimi zgledi, pa podaja zgodovinski razvitek in vso razlago sv. maše naš najboljši pridigar dr. Opeka v zgoraj omenjeni knjigi. Gotovo bodo segli po njej in jo s koristjo rabili vsi duhovniki. Naj bi prišla v roke zlasti tudi naši mladi inteligenci, dijakom, ki se v zadnjih časih za liturgično poglobitev zelo trudijo. Dobiva se tudi v Cirilovi knjigarni. Stane Din 18 in poština. — Ks. Meško.

NAŠA DRUŠTVA

Filmska predstava sv. Frančiška Asiškega. Prosvetni kino »Omladina«, Cvetlična ulica 28 predvaja ta teden ob pol 8. uri zvečer v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek vefilm sv. Frančišek v 6 dejanjih. Predvajanje spremlja godba in petje. Da se da prilika tudi okoličanom, bo v nedeljo ob pol 11. uri in popoldne ob treh predstava, ako se jih bo dovolj oglašilo. Prijave naj se pošljejo: Omladinski dom, Cvetlična ulica 28. Ne zamudite te lepe prilike, da za majhen denar 3, 5 in 8 dinarjev vidite nekaj krasnega, podučljivega in zanimivega. Gotovo bo tudi to filmsko predavanje in predvajanje prvovrstnega filma o sv. Frančišku oblažilo srca in razširilo obzorje. — Pričakujemo obilne udeležbe iz mesta in okolice.

Št. Janž pri Dravogradu. Ker se tako malo oglasimo iz naše Mislinjske doline, zato dragi čitatelji, se nič ne pojezite, če tudi izveste kaj od nas. Kakor vam je znano, imamo orlovski odsek in orliški krožek, ki prav dobro delujeta na prosvetnem polju. V ta namen je izšla velika loterija v prid zgradbi orlovskega doma. Loterija obsega 250 krasnih in lepih dobitkov. Dobite lahko za 5 Din radio aparat, lepega konja. Samo 5 Din pošljete in lahko

zadenete eno žensko ali moško kolo. Kmetje, tudi plug lahko zadenete, gospodinje, ne odrečite se sreči, morda dobite vrečo sladkorja ali kave ter riža. Nadalje so stenske in žepne ure, ure budilke, deli koksa, zračne cevi, gumijevi plašči, svetilke itd. Vse to lahko zadenete, če kupite srečke orlovskega doma v Št. Janžu pri Dravogradu. Kupite srečke zaradi naše prelepe organizacije, drugi pa zaradi tega, da pomagate postaviti prvi orlovski dom na koroški meji. Torej prosimo bratska društva, da ne pošiljajo srečk nazaj, temveč pridno prodajajo, da ne bo člana in ne brata, ki čita Slov. Gospodarja, ki bi ne imel kakšne srečke. Dobitki so lepi in dne 25. marca 1930 bo lahko marsikateri vesel obhajal Veli konočne praznike, ker mu bo morda pel radito, ali se bo vozil z elegantnim kolesom.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Naš orlovski odsek priredi v nedeljo dne 27. oktobra po večernicah srečolov z mnogim lepimi dobitki. Takoj sezite vsi po srečkah, po en dinar, ker vsakega čaka sreča ta dan, ako le ni zaspan. **Oplotnica-Čadram.** Preteklo nedeljo smo imeli priliko občudovati spretnost naših ig-

ralcev, ki so uprizorili Grilparzerjevo žalostno igro »Prababica«. Igra, ki jo je uprizoril tukajšnji Orel, je za podeželske odre prav teška, pa so vendar vsi igralci prav dobro rešili svojo nalogo, nekateri celo izvrstno. Pri nekaterih prizorih so bili gledalci ganjeni do solz. Na splošno željo se igra ponovi v nedeljo, dne 20. oktobra. Prijatelji naše katoliške mladine, vljudno povabljeni!

Sv. Antoa v Slov. goricah. Dne 20. oktobra tega leta priredi orlovski odsek v društvenem domu po večernicah ob pol štirih za obletnico otvoritve društvenega doma opereto »Mlada Breda« na podlagi zgodovinske narodne pesmi iz leta 1472, ko so Turki ropali po Goranjskem. Prijatelji lepe pesmi ste prav vljudno vabljeni v obilnem številu. — Odbor.

Slivnica pri Celju. Orlovski odsek v Slivnici priredi v nedeljo dne 20. oktobra pri g. Krajncu na prostem ob treh popoldne javen telovadni nastop. Ob enem obhajamo tudi obletnico svojega obstoja. Na to prireditev vljudno vabimo vse brate in sestre ter ostale prijatelje naše mladinske organizacije od blizu in daleč.

Prva mariborska menjalnica

Nakupovalnica vsakovrstnega zrnja in fižola

Prodajalnica

Greno-mlin

(Za škropanje) krmila in metla

Glavna zaloga moke iz Paromlina Čakovec

Novootvorjena trgovina vsakovrstnega specerjskega blaga na drobno in debelo. Po posebno nizki cenli: moka, krmilo, sol in riž. Samo pri trvdki

Franc Grobelšek i sin

Veletrgovina Maribor

1303

Aleksandrova cesta št. 57 in 57a

gričakovano vnela in vrglo je Navršniku težek sveder ravno v vrat, da mu je prebilo sapnik. Na posledicah operacije je v celjski bolnišnici dne 8. oktobra umrl in bil dne 10. oktobra ob številni udeležbi prebivalstva v St. Ilju pokopan. Vrlemu možu in pridnemu delavcu naj sveti večna luč!

Dramlje. Romarski shod pri podružnici Sv. Uršuli se vrši letos v nedeljo dne 20. oktobra. Slovesno sv. opravilo boše zjutraj ob sedmih, drugo ob pol 11. uri. Pričakuje se tudi letos, da bodo častilci sv. Uršule od blizu in daleč prav v obilnem številu prihiteli na ta prijazni griček med vinske gorce.

Kostrivnica. Pomenljivo svečanost je obhajala župnijska cerkev v Kostrivnici na rožnensko nedeljo in sicer 70 letnico posvečenja. Ob tej priliki je primerno, da se ozremo v zgodovino nazaj za 7 desetletij. Leta 1859. je bil v Kostrivnici zelo agilen in goreč župnik g. Ferenčak. Z mnogimi žrtvami je v župnijsko cerkev postavil štiri oltarje, prižnico, klopi itd. Svoje delo je pa kronal s tem, da je dal cerkev posvetiti. Na rožnensko nedeljo 1859 je škof Slomšek posvetil župno cerkev v Kostrivnici, na kar spominja v cerkvi na evangeljski strani vzdignana spominska plošča. Starejši ljudje se še živo spominjajo dandanes posvetitve cerkve, zlasti še pa škofa Slomškega. Ob sedemdesetletnici se hvaležno spominjamo takratnega g. župnika Ferenčaka, posvetitelja cerkve škofa Slomška, da bi ga smeli na oltarju častiti, usliši Bog! — V soboto je bil pogreb gospe T. Kupnik, gostilničarke na Podplatu. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva, med njimi štirje gg. duhovniki. Iz Šmarja č. g. msg. Vreže. Naj ji sveti večna luč!

ZA RAZVEDRILO

Žena je potarnala možu: »Ti, ena kokoš ne nese več! Zaklati jo moram.« — **Mož:** »Ali misliš, da ji bo to kaj pomagalo?«

Hlače. Učitelj: »Povej mi, Tonče, ali je samostalnik »hlače« ednina ali množina?« — **Tonče:** »Na vrhu so ednina, spodaj dvojina, torej skupno množina.«

Le potrpljenja je treba. A: »Edino, kar mi na moji zaročenki ni všeč, je to, ker je tako majhna. Kadar stoji po-

leg mene, mi komaj ramena doseže.« — **B:** »O, le potrpi, ti bo že še čez glavo zrastle.«

Dvojen vzrok. Mož je imel ženo pijanko. Hotel jo je odvaditi pijančevanja. Dal je na dno kupice naslikati samoga peklenščka, da bi se ga žena zbalala, kadar bi hotela piti. Toda žena se peklenščka ni zbalala, ampak še bolj je pila, rekoč: »Peklenščku pač ne privoščim niti kapljice!« Nato da mož peklenščka izbrisati in naslikati angelčka. Ali tudi o ni pomagalo. Ko jo je nekoč mož kregal, mu je dejala: »Ljubi mož, ne jezi se! Angelček v moji kupici je tako lep, da ga moram večkrat na dan pogledati!« — Žena je ostala, kar je bila — pijanka.

Opravičen razlog. Teta: »Dragi Joško, daj poljubček svoji teti.« — **Joško:** »Nočem!« — **Teta:** »Zakaj nočeš?« — **Joško:** »Oče je sinoči rekel, da imaš strupen jezik!«

Prekanjen tat. Tat pride v drugem nadstropju v sobo. Ker nikogar ne čuti, pobere oblačila ter jih nese pri bellem dnevu prav predrzno po stopnicah. V prvem nadstropju ga sreča gospod in ga vpraša: »Kam neseš to obleko?« — »Dali so mi jo,« reče tat, »da jo skrtačim.« — **Bodi tako dober,«** reče gospod, »vzemí še mojo suknjo in očedi mi jo.« — »Od srca rad,« odgovori tat, vzame suknjo in odide.

Mož, ki ima hudobno ženo: »Kako malopriden človek moram pač jaz biti, če je moja stara boljša polovica!«

Čuden inserat. »Mnogoštevilni deveroglaví oče prosi milih darov.«

Otroška medrost. Mati, ko je svoje-ga sina s šibo natepla: »In sedaj mi povej, Janezek, zakaj si bil tepen?« — **Janezek:** »Vidite, mati, kako ste nepravilni in hudi. Tepete me in sami ne veste, zakaj.«

Franček-pijanček je bil v Italiji. In tam so mu dali piti najboljšega vina, ki ga imenujejo »Kristusove solze«. Ko ga je naš Franček poskusil in se spomnil domačega vina, je pobožno vzdihnil: »O, ko bi se Kristus še pri nas razjokal!«

Izvrstna primera. Koncertnemu pevcu je prijatelj svetoval, naj pije za ojačenje glasu sveža jajca. Ker še ni bil pripravljen o veljavi tega pripomočka, je vprašal zdravnika: »Ali je res, gospod doktor, da sveža jajca ojačijo glas?« — »Seveda,« je odvrnil zdravnik, »samo pomisli na kokoši! Kakor hitro kokoš znese jajce, začne koj peti.«

Kočljivo vprašanje. Teto Mino trga po glavi, mala Lenčica pa toži, da jo boli zob. Teta: »Si pa gotovo stala na prepihu, zato te boli tvoj votli zob.« — **Lenčica:** »Teta, ali je vaša glava tudi votla, da vas boli?«

Sedemdesetletni vdovec se je zopet ženil in si je izbral 18 letno dekle. Vsi so to zvezo obsojali ali zastonj. Pri poročni maši je govoril župnik o teh Jezusovih besedah: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

Primeren odgovor: Neki prevzetni meščan je korakal po ulici, po kateri mu je prihajal nasproti kmet. Ko meščan pride do kmeta, stopi preden in ga nahruli: »Jaz se norcu nikdar ne umaknem!« — »O, jaz pa vedno,« pravi kmet in stopi na stran.

Čuden zagovor. Sodnik: »Kako to, da ste ukradli motor, ki je stal ob cerkvenem pokopališču?« — **Obtoženec:** »Tako žalostno je bil naslonjen na zid in jaz sem mislil, da je njegov gospodar umrl.«

Oče je obiskal sina, ki je študiral v mestu. Po dolgém trudu je našel stanovanje in vprašal gospodinjco: »Gospa, ali ne stanuje pri vas nek študent?« — **Gospodinja:** »Študent?« — »Ja, moj sin Karl Pivec.« — **Gospodinja:** »O, študent je? Jaz sem pa vedno mislila, da je nočni čuvaj!«

Nerodno povedal. Mož, prekupovalec živine, je brzojavil svoji ženi: »Železnica danes ne sprejema bikov, zato se pripeljem še le jutri!«

Pri pouku. Učitelj: »Zdaj sem vam popisal največje gore v Sloveniji. Preidimo torej na Pohorje.« — **V tem je pozvonilo.** »No, ker je pa danes konec, pa preskočimo Pohorje in gremo prihodnjič dalje!«

Mož v sivi suknji.

Roman iz Napoleonove dobe. — Angleški spisala B. Orczy. — Prevedel Paulus.

(Konec.)

Le samo premakne naj se kateri izmed vas,« je povedal ledeno hladno, »ena sama beseda, en sam korak — in pri živem Bogu vam prisegam, da jo ustrelim pred vašimi očmi.«

Absolutna smrtna tihota je zavladala.

Gospod Trévargan in chouani, vsi so stali kakor pribiti. Da se niso ganili, da niso niti besedice dihnil, to bi premalo označilo nepremičnost, ki jih je zasegla, kot da jih je mogočna, čarobna beseda v hipu spremenila v nemi kamen.

Tudi Konstanca se ni genila. Tudi ona je stala nepremična ko kip. Kakor je klekne klešče, tako trdno jo je držala detektivova roka za zapestje, cev pištole jo je tiščala na srce. Pa neustrašeno, skoraj izzivajoče je gledala v oči možu, ki jo je svojčas tako goreče oboževal in ki ga je tistikrat ljubila.

»Iz vse duše vas rotim, da mi odpustite!« ji je šepetal komaj slišno. »Iz vse duše vas še ljubim. Pa niti pol tako goreče bi vas ne ljubil, Konstanca, če bi ne ljubil še bolj svojega vladarja in svojo Francijo.«

»Strahopetnež!« je čez nekaj časa hlastnil gospod de Trévargan. »Žensko napadate!«

»Vladarjevo življenje ali pa njeno!« je hladno odgovoril mož v sivi suknji. »Druge izbire ni. Bogu samemu sem odgovoren za svoja dejanja in svoji domovini.«

Na kolena vsak izmed vas!« je zapovedujoče nadaljeval. »Na kolena! Sedaj! Takoj! Še ena beseda, še kretnja pa ustrelim!«

»Ustrelite torej!« je kriknila Konstanca Plélan. »Stric Armand, ne bojte se! Siva glava, primi ga! Naj ubije najprvo mene, ostane vas še pet zoper enega. Končno bodete vsaj rešeni svojega smrtnega sovražnika.«

»Na kolena!« je ledeno hladno in mirno spet zapovedoval detektiv. »Štel bom do tri in če do tedaj niste vse ni kolenih, — bom streljal.«

Pa še preden je končal te besede, je bilo vseh pet moških že na kolenih, brez moči so bili pred neusmiljeno grožnjo, vzela jim je vso odločnost, zamorila vsako samovoljo.

Novo!
LEGENDE SV. FRANČIŠKA.
 To knjigo lopi zgodba o velikem svetniku je napisal znani pisatelj Franc Is. Meško. Vsak naj to knjigo prečita! Veliko pravega vesolja bo užil. Spoznal bo blagoslov preprostega življenja, ki pa je bogato na notranji sreči. — Knjiga »Legende sv. Frančiška« stane broširana Din 16.—, vezana Din 24.—
Naroča se v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU

Pohišstvo - Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohišvena tkanina i. t. d. najboljše in najceneje pri

Karlu Preis

Brezplačni ceniki!

Maribor, Gosposka ul. 20

Pljuča! Pljučne bolezni ozdravi Dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina. 1229

Huda zima

bo zopet letos, tako pišejo časopisi. Preskrbeti se bo potreba z toplo obleko in obvalom. V novi trgovini

KLANJŠEK FRANJO

v Mariboru, Glavni trg
(zraven apoteke sv. Arah)

dobite po najnižji ceni vsakovrstno blago za moške in ženske obleke, zimsko perilo, pletene joplice, kakor tudi najprežnejše pod-

plate, goveje usnje, boks in čevljarke potrebščine. Istočim se dobi tudi vse vrste špecerilsko blago in umetna gnojila. 1280

Osebno ljubkost

1264

Dr. Nikol. Kemény, Košice, Poštni predal 12/E 8, ČSR.

uničuje rastenje brade in dlačic pri ženskah. »CITOKUR« odstranjuje takoj po enkratni uporabi vse nepoželjne dlačice s korenino. Nobeno razdraženje kože, zdravniško priporočeno, mnogo pismenih pohvalnic. Z jamčen uspeh, drugače vrnemo denar. Cena Din 14.—, 3 steklenice Din 45.—.

Zahvala.

Po smrti mojega očeta Antona Vajda sem sprejel od podpornega društva

»LJUDSKA SAMOPOMOČ« V MARIBORU takoj izplačano pripadajočo podporo in izrekam torej imenovanemu društvu najlepšo zahvalo in ga priporočam vsakomur najbolje. Sv. Jurij ob Pesnici, 4. oktobra 1929. 1297

Blaž Vajda, sin.

Učenec se sprejme v steklarski trgovini I. Kovačič, Maribor, Koroska cesta 10. 1249

Sobo- in črkoslikanje izvršuje po ceni in okusno Franc Ambrožič, Maribor, Grajska ulica 2. 1276

Iščem za 1. februarja prih. leta mlajšega oženjenega majerja. — Ponudbe z navedbo starosti in eventualnega števila otrok na upravo lista pod »majer«. Ponudniki, ki so že delali v kaki opekarni imajo prednost. 1252

Pečovski

vajenec se sprejme v uk pri g. Maks Senica, Zalec. 1292

ČVILJARI!

Če hočete Vaš zaslužek povečati in novo sezijo izrabiti, trebate novih idej, strankam nuditi nekaj novega! Priporočamo Vam v nakup naše priznane izvrstne albume s 240 najrazličnejših krojev po izredno nizki ceni Din 150 s poštnino vred po povzetju. Naročite kmalu, ker zaloga ni več velika. Posebno priporočljivi so albumi za začetnike in pomočnike, ki stremijo naprej. Zanimajte se tudi za naše nove, od dunajskega obrtnega ministrstva sijajno ocenjene modelne aparate »NOVO«! SERŠEN & STEGMÜLLER, SPLIT. 1293

V „Malih oznanilih“ stane vsaka beseda Din 1-20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah.

Mala oznanila

Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za 2 Din za odgovor. UPRAVNIŠTVO.

Zaslužek!

Prodajalce posnemalnikov iščemo proti dobri plači. Javiti se „Tehna družbi“ Ljubljana, Mestni trg 25/L. 1088

Sadno drevje v več najboljih sortah je dobiti po 28. oktobru pri drevesnici Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 1228

Sadno drevje najboljših sort po nizki ceni od 15. do 25. oktobra se dobi osebno v Dolinškovi drevesnici, Šmarjeta pri Celju ob državni cesti. 1296

Pošteno dekle k otrokom in v pomoč gospodinji sprejme I. Slemenik, Slovenjgradec. 1288

Pridno in mirno dekle za vse, tudi z otrokom se sprejme proti dobremu plačilu in ravnanju. Tudi hlapec k volom se sprejme. Otto Švaršnik, veleposestnik, Majšberg, Ptujška gora. 1294

Lovci pozor! Proda se lep lovski pes, dresirani prepeličar, čiste pasme, dve leti star. — Rodovnik na razpolago. Poizve se v gostilni Kac, Zgornja Polskava. 1295

Viničar ali ofer, dve do tri osebe, se sprejme. Naslov: Zrinjskega trg 6, Maribor.

Vajenca s hrano opoldan sprejemem. Ciril Razboršek, mizarstvo, Taborska ulica 22, Maribor. 1299

Išče se dekla z znanjem kuhanja za župnišče. Naslov v upravi lista. 1301

»O, da sem zadržala roko Sivi glavi, tistikrat v gozdu!« je strastno vzkliknila Konstanca. »Imeli bi vas, kakor nas vi imate sedaj!«

»In kakor bi vi imeli v rokah življenje vladarjevo, če bi jaz sedajle zadržal svojo roko!«

In ta brezsrčna roka se je še tesneje oklenila Konstancinega zapestja, tako da je omedlevala in omahnila na vrata. Čutila je hladno cev na svojem srcu, roka, ki jo je držala, se ni tresla, niti genila se ni. Bistre sive oči, ki so nekdanjarele za njo v nedopovedljivi žarki ljubezni, so bile hladne in mirne, nobenega usmiljenja ni brala v njih, le ostro so opazovale klečeče chouane.

Počasi je lezel mrak v sobo. Postave chouanov so klečale po podu kakor nepremični strahovi. Le stara ura v kotu je s svojim tiktakanjem prekinjala gluho tihoto.

Minuta za minuto je minevala in zarotniki so še vedno klečali nepremični, kakor začarani. Polagoma jim je ginevala zavest, celo večnost se jim je zdela da že strmijo v strašnega človeka tam pri vratih, nazadnje tudi od njega niso druga videli ko temno senco. Udje so jim utrpili, na oči jim je legla tema, le posluš je ostal oster in čuječ.

Tudi zunaj sobe se nič ni genilo. Tiho je bilo v krčmi kakor v začaranem gradu. Krčmar in njegova služinčad so dobili od tajnega detektiva notranjega ministra stroga naročila in rajši so ubogali ko pa da bi bili z nepokorščino življenje tvegali.

In po dolgi dolgi večnosti se je daleč zunaj nekje na cesti vzdramil ropot voza in topot konjev.

Kakor električni udar je šlo skozi sobo pri tem glasu. Detektivova roka se je tesneje oklenila Konstancinega zapestja, lahen trepet je zgenil marmornate kipe, ki so klečali po tleh.

Ropot je prihajal bliže, že se je razločno čulo udarjanje kopit, žvenketanje verižic na opremi, vpitje voznika.

In hipoma se je kočija ustavila.

Grenek vzdih iz peterih grl je zavel po sobi kakor stokanje zavrženih v peklju. Za nobeden chouanov se ni genil. Kako tudi, saj je bila smrt mladega dekleta cena za vsako njihovo kretnjo.

In pretresljiv krik se je tedaj izvil Konstanci iz prsi.

»V Božjem imenu, stric Armand,« je prosila, »naj me ustrelj! Saj rada umrem za našega kra-

NEDELJA?

Ste naročeni na list

Izbija vsak teden? prinaša vsakokratni nedeljski evanđelj in razlago ter druge podučne verske članke, razentega pa tudi lepo povest »Otrpeli naše ljube Gospe« in mišne zgodbe za deca. Stane mesečno le 2.— Din (letno 24.— Din). Se danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: Uprava NEDELJE, MARIBOR, SLOVENSKO TRG 20.

Dandanes zahteva življenje, da se ravnamo po modi!

965 Pred nakupom plašča pišete eno dopisnico veletrgovini **STERMECKI**, narkar dobite takoj najnovejši ilustrirani cenik z več tisoč slikami popolnoma zastoj. Tamkaj najdete razen mnogih tudi sledeče plašče najmodernejšega kroja po zelo nizkih cenah: Meltin Din 314, Saja 398, suknen 495, kasha 435, velur 815, rips 1850, pliš 1300. Naročila čez Din 500 poštnine prosto. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar. 965

Veletrgovina in industrija konfekcije

R. STERMECKI, CELJE, št. 24, Slov.

Oskrbnik za vinograd trezen, brez otrok, ki bi imel zraven tudi gostilno se takoj sprejme. Naslov v upravi lista. 1280

Kupim vsako množino pristnega čisto pretočenega sadjevca. Ponudbe na Jakob Vrečko, Slovenjgradec — Šmiklavž. 1285

Sprejemem učenko za strojno pletenje. Hrana in stanovanje v hiši. Vse drugo po dogovoru. B. Pušnik, Vojnik pri Celju. 1211

Bolni na pljučih.

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja pri vsakem načinu življenju in pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna težina se poveča, pljuča polagoma poapne in bolezen izgine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete s mojim načinom prehrane, tem bolje za vas.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker pa moj založnik razpošilja skupno samo **10.000 komadov brezplačno** pišete takoj, da boste tudi Vi med srečnimi prejemniki knjige. 1224

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,

Ringbahnstrasse 24. Abt. 624.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1930,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštno določbe za Jugoslavijo; lestvice za kolke na menice, potnične, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; vse sejme na Kranjskem, Korškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelle hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dolgov v preteklem letu; — tabelle za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni **J. Blasnika nasl. d. d.**
v Ljubljani.

1188

VELETRGOVINA

Aleksandrova (preje Kolodvorska) ulica št. 4, nasproti zajtrkovalnice Roze Zamparuti, se priporoča na novo vpeljana

manufakturna in modna trgovina

katere nudi veliko zalogo in veliko izbire raznega blaga za jesen in zimo.

Da so cene konkurenčne, Vam pričajo moje izložbe, katere ne pozabite ogledati, predno kupite potrebno za jesen in zimo.

Najnižje cene in solidno postrežbo Vam nudi samo **Josip Jelovšek.** 1267

Prodam posestvo v mestu Hrvatski Kostanjevici radi preselitve zelo po ceni. Enonadstropna hiša ima šest stanovanjskih sob, dve gostilniški sobi, dve kuhinji, ena delavnica itd. Pri hiši eden vinograd in v bližini drugi skupaj okoli tričetrtr jutra, nadalje preko dva jutra prvovrstne njive. Natančno pri gospodarici Mileni Grabušič, Zdenčina pri Zagrebu. 1286

Min s stalno vodno močjo ob glavni cesti, 5 minut od kolodvora v Savinjski dolini, pripraven za vsako industrijsko podjetje, zraven s donosnik in njive se ugodno proda. Ponudbe na Lovro Čremožnik, Celje, Kralja Petra cesta. 1291

Umetna gnojila

vseh vrst za jesensko gnojenje so dospela. **Kmetijska zadruga Ptuj.** 1261

Specialiteta:

Krstna oprema

L. PUTAN, Celje
Ustanovljeno leta 1898

1086

Ija! Kaj je moje življenje, ko gre za tako veliko stvar! Siva glava, ali te je čisto zapustil tvoj pogum? O Bog,« je presila vneta, »daj jim moč, da bodo vse drugo pozabili in storili le svojo dolžnost za svojega kralja!«

Pa nobena besedica, noben šepet, niti najmanjša kretnja ji ni odgovorila. Nepremični in nemi so klečali chouani v mraku.

Od zunaj pa je bilo slišati zmedene glasove. Eden ali pa najbrž več konjev si je ranilo kopita na črepinjah, ki jih je Siva glava posul po cesti, in vladarjevo spremstvo je hitelo, da popravi nezgodo kakor hitro mogoče.

V nemi, brezupni jezi so stiskali chouani pesti, da so jim kosti pokale.

5.

Kako dolgo so pravzaprav klečali, tega nobeden ni več vedel. Mrak se je spremenil v temo in ta je popolnoma zagrnila nepremične postave v gostilniški sobi.

Pa če so morebiti chouani upali, da bodo temo izkoristili sebi v prid, jim je kakor železno

kladvo razbila vse upe svarilna beseda detektiva.

»Če čujem le najmanjši šum iz teme, le najmanjše škripanje poda, le najmanjši vzdih, — jo takoj ustrelim!«

In skozi temo so čuli prestrašeni chouani rahel, jeklen »Klik«, — neizprosni, neusmiljeni mož v sivi suknji je napel petelina na srce mlademu dekletu.

Le dih, pa bi se sprožil —

Nemo, kakor kameni so klečali.

Ura je minila.

Zunaj so spet zažvenketale verižice, konji so kopali s kopiti trdo cesto, nepotrpežljivo hrzkali in grizli uzde, zatopotali so, voz je zaropotal in odropotal in vse je zamrlo v nemo, temno tihoto.

In potem je prišla cela večnost.

In ko je po dolgi večnosti spet bilo slišati topotanje konj, kakor od številnega eskadrona in ko so se chouani zavedli, da prihaja policija, ko se je grmeči topot ustavil pred krčmo in so razjahali jezdeci in je bilo slišati žvenketanje sabelj, udarjanje puškinih kopit, kratka, rezka povelja, — tedaj se je chouanom zazdelo, da so odrešeni pekla.

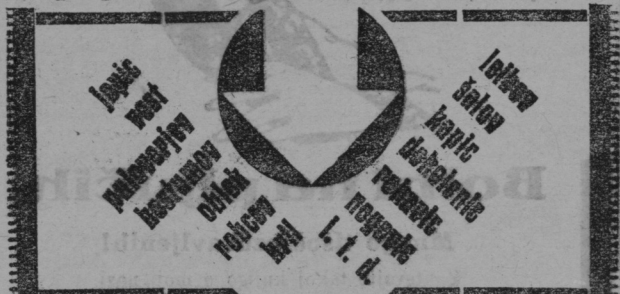
SOCIALNO VPRAŠANJE

spoznavaj in pomagaj rešiti! Zato si kupi dr. Jerejevo knjigo: »Socialno vprašanje« za Din 28. —

v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Moški, ženske, stari, mladi!

Vam vsem je naša znana PLETARNA za to zimo pripravila veliko izbiro toplih pletenik

Vse iz čiste volne in tako po ceni, kakor še dosedaj nobeno leto. Zato pa prodno, te reči kupite, si ogledjte to

veliko zalogo v pletarni M. VEZJAN
Maribor, Veitrijska ulica 12

Sadno drevje za jesensko sejanje od najboljših sort kot: bobovec, carjevič, londonski pepinek, Jakob Lehel, mošanekar, Huberjev moštnik, Damasonova, Baumanova in Landsberška reneta, vinska moštnica, doličanka, ozimka, po ceni Din 15.— za drevo la odaje: Podružnica drevsnice I. DOLINSEK, ŠT. ILJ p. VELENJE. Na razpolago tudi krasno vinsko trsje po zmernih cenah. Zahtevajte ponudbe! — Ila znatno ceneje! 1284

Sprejem oženjenega

kravarja

z tremi delavnimi močmi (2 ženski). Nastop službe 1. novembra 1929. Henrik Sarnitz, Sv. Lenart Slov. gor. št. 27. 1272

Zahvala.

Ob priliki prebridke izgube naše iskreno ljubljene mamice, stare mame, tete, gospe

Julije Bratkovič roj. Kos
(soproga slikarskega mojstra in posestnica)

izrekamo tople zahvalo za izkazano globoko sočutje preč. gg. duhovščini, darovalcem venčev in vsem ostalim, ki so spremljali našo ljubljeno mamo na njeni zadnji poti.

Maribor—Sv. Janž na V. g., dne 9. okt. 1929.

Anton, soprog; Anton, sin, šolski upravitelj; Marica, sinaha, učiteljica in drugi sorodniki.

1279

Rabim večjo množino

kostanjevih drv za tanin

ter plačam najboljšo dnevno ceno, iščem nakupovalce proti proviziji.

1253

ERNEST MARINC, Celje, Zrinjskega ul. 4
Telefon Interurb. 136

Telefon interurb. 136

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

L. L. L. L.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

1

Vedeli so, da je vse pri kraju, da so igro izgubili, da jim je vse njihove divje načrte spet zbrisala nezmotljiva roka moža, ki jim je že toliko računov prekrižal, vedeli so, da jih čaka kazen, ječa, guillotina, — pa kljub temu so si oddahnili.

Le Konstanca je slonela nezavestna Fernandu na roki. Ni čula, ni slišala nič več.

In potem je prišel konec.

Na povelje detektiva je pred par urami odhitel krčmar eskadronu policije naproti, ki je po naročilu moža v sivi suknji hitela, da zaštraži cesto. Obstopili so hišo, šli skozi kuhinjo in stranska vratica v temno gostilniško sobo. Izlaska so obvladali in povezali chouane.

Vseh pet je prišlo pred sodišče. Obtoženi so bili, da so umorili Hektorja Duroy, sela notranjega ministra, in da so poskusili napad na Njegov Veličanstvo, cesarja Napoleona. In vseh pet je bilo obsojenih na ječo in na prisilno delo za vse življenje.

Po padcu Burbonov seve je bil gospod marki de Trévargan oproščen kralj ga je javno odlikoval za njegov drzni, četudi ponesrečeni napad.

In Konstanca?

Konstanca Plélan ni prišla pred sodišče. Moško roka da jo je ščitila, so pravili.

In ko se je po padcu Burbonov mož v sivi suknji, ki so ga imenovali Fernand, umaknil na Angleško, je spoznala Konstanca, da sta ljubezen in politika dve čisto različni reči in da ljubeče srce ne pozna nobenih mej in ovir, ozirov in pomislekov. Odšla je s Fernandom na Angleško in tam sta živela še dolgo let v najsrečnejšem zakonu.

Izšel je Lin II. zvezek!

Res niste še naročili

Karl Mayove knjige?

Ne čakajte, dokler se še dobi. Nad 1000 knjig že razprodanih, ostankov bo kmalu! Pišite Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

RADIO MARIBOR

Aleksandrova cesta št. 6

je VAŠE podjetje.

Najsolidnejša postrežba! Bogata zaloga! Cene nizke — ugodni plačilni pogoji. 1255

OGLEDITE SI CENE!

NOGAVICE
ženske, moške, otroške.
Perilo, pletenine, bombaž, svila.

DMC. VOLNA, bombaž, svila za ročna dela in pletenje.

Potrebščine za šivilje in krojače.

Josip Šerc
Maribor
Aleksandrova c. 23

OGLEDITE SI CENE!
1147

Med 7 prednostmi ena :

Vsebuje terpentin!

Najbolj gotovo znamenje dobro oskrbovanega perila je, da diši kot svež gozdni zrak — dokaz da pravo francosko terpentinovo olje vsebuje

Schichtovo Terpentinovo Milo

1287

Prvovrstna glazbila direktno iz **TOVARNE** oziroma tovarniškega skladišča

Veliki **CENIK** dobite zastoj!

Naročite ga od največje odpreme tyrdke glazbil v Jugoslaviji:

MEINEL I HEROLD
tovarna glazbil, gramofonov in harmonik
podružnica **MARIBOR**, br. 106-B 1169

Violine	od Din 85.— napr.
Tamburice	od Din 98.— napr.
Mandoline	od Din 139.— napr.
Trube	od Din 505.— napr.
Gramofoni	od Din 345.— napr.
Roč. harmonike	od Din 85.— napr.

Poznavatelji blaga kupujejo obleke, telesno in posteljno perilo samo pri **FRANC KOLARIČ, APAČE**

Za zimo je došlo:

Srajce, porhanti	od 10-16 Din
Porhanti za obleke	od 10-20 "
Blago za ženske obleke	od 40-120 "
Blago za ženske mantelne modne stvari	od 60-160 "
Blago za suknjice in obleke	od 50-200 "
Egotovljen žimski moški suknjic	od 250-600 "
Egotovljene moške obleke	od 290-500 "

1180

Kje si bomo nabavili dobro zimsko blago ?

v Mariboru

Franjo Majer
v manufakturni trgovini
na Glavnem trgu št. 9
Tam dobite res dobro češko blago po zelo zmernih cenah.

1290

Iščem za gospodarsko opravilo starejšega in treznega moža, ali pa zakonca brez otrok. — Franc Šuman, Sv. Lenart v Slov. gor. 1283

Radi smrti lastnika se proda prvovrstno posestvo z dobro upeljano gostilno. Pojasnila da prometna pisarna »Sensaj« v Mariboru, Gosposka ulica 11/II. 1278

ČRKO JURJ in KRUDER IVAN
soboslikarja in pleskarja
v Slov. Bistrica (Solska ulica)

naznanjata, da sta se 1. oktobra tega leta preselila v lastno hišo (preje J. Vrečko, soboslikar) v Šolski ulici v Slovenski Bistrici. Priporočata se cenj. občinstvu za vsa v njuno stroko spadajoča dela, ki jih bodeta izvrševala po najnižji ceni. Prevzemata tudi izvršitev cerkvenih slikarij in dekoracij.

1281 **ČRKO JURJ in KRUDER IVAN**

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte.

(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje na južodnejše.**

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči mariborska oblast** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.
Zato je zavod najvarnejši v celi oblasti.

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

NE POZABITE SI OGLEDATI

veliko zalogo vsakovrstnega
zimskega blaga od najcenejše
do najboljše vrste

v manufakturni trgovini 1276

ANTON MACUN 10
MARIBOR, Gosposka ul.

Pazite na vhod ki ima ob straneh ogledala!

Peči na žagovino do
danes najboljšega si-
stema, jako trpežne
po zelo nizki ceni iz-
deluje in razpošilja tu-
di na poskušnjo tvor-
nica R. Jakelj, Slo-
venjgradec. 1247

Divje kostanje

kupim in plačam naj-
boljše, istočasno iščem
nakupovalce. A. Ar-
beiter, Maribor, Drav-
ska ulica 15. 1181

Oglašujte

v Slov. Go-
spodarju.

A 211/28-38.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Kr. srezko sodišče pri Sv. Lenartu v Slov.
goricah bo na predlog dedičev po dne 4. 8. 1929
umrlom Jožefu Rajšp-u, posestniku v Spodnjem
Gasteraju, izvršilo

dne 28. oktobra 1929 ob 9. uri
na licu mesta v Spodnjem Gasteraju in Žicah
javno dražbo nepremičnin:

1. vl. št. 24 k. o. Spodnji Gasteraj, obstoječe
iz hiše, gospodarskega poslopja in zemljišč, v
skupni izmeri 13 ha 37 a 42 m² in po cenilni vred-
nosti 114.415.— Din.

2. vl. št. 158 k. o. Žice, travnik, parc. št. 571/5
v izmeri 59 a 94 m² in po cenilni vrednosti 5.994.—
Din.

3. vl. št. 192 k. o. Žice, travnik, parc. št. 571/2
v izmeri 58 a 88 m² in cenilni vrednosti 5.888.—
Din.

Izklicna cena znaša dve tretjini cenilne vred-
nosti. Pod to ceno se ne bo prodajalo.

Natančni dražbeni pogoji se lahko vpogle-
dajo pri podpisnem sodišču ob uradnih urah in
na dan dražbe.

Srezko sodišče Sv. Lenart v Slov. gor.

Odd. I., dne 7. oktobra 1929.

1282

Nova trgovina

Tekstilni Bazar, Maribor,
Vetrinjska ulica 15

nudi najceneje blago za obleke,
svilene robce že od 20 Din naprej,
cajgaste robce od 5 Din naprej itd.

876

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Cankarjeva ulica št. 4 poleg davkarije

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 75.000.000.—.
Posojila na vknjižbo, po-
rošivo ter zastiavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posesitnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni in invalidni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.